

Viena Vokietija

Karo grėsmė ar taika Europai?

Vytautas Meškauskas

1939 m. Vokietijos - Sovietijos paktas įgalino Antrąjį pasaulinį karą. Judviejų sutarimas po 51 metų pagaliau atnešė Europai taiką. Faktinai ją priartino Sovietijos griūvimas, kanclerio Kolio iniciatyva tik privedė prie palyginti tvarkingo vienos problemos punkto išsprendimo.

Kad buvusi padėtis pasidaryt nepakenčiama, visiems paaiškėjo Vengrijai pereitų m. rugpjūtį atidarius savo sienas Rytų vokiečiams įvažiuoti ir išvažiuoti. Per pirmą mėnesį iš Rytų Vokietijos išvažiavo 20.000 žmonių. Tas skaičius rudenio, pašoko iki 130.000.

Lyg nieko nebuvo atsitikę, Rytų Vokietija spalio 7 d. nutarė iškilmingai atšvęsti savo egzistencijos 40 m. sukaktį, į ją kaip garbės svečią pakviesdama Gorbačiovą.

Horst Sindermann, numeris

3 tuo laiku buvusiam režime, prieš mirtį taip papasakojo DER SPIEGEL apie sukaktuvinį politbiuro posėdį. Gorbačiovas, kaip paprastai, nepasakė nieko konkrečiai, tačiau išpėjo, kad 'kas vėlinasi, bus paties gyvenimo nubaustas'. Rytų Vokietijos bosas Honecker į tai nieko neatsakė, bet tik užtraukė seną giesmę apie savo krašto pasisekimus. Mitingas pasibaigė ledotyly. Visi sutiko, kad Honeckeris negali pasilikti generaliniu sekretorium.

Rytų Vokietijos miestuose demonstracijos tapo kasdieniniu reiškiniu. Spalio 18 d. politbiuras išmetė Honeckerį iš gen. sekretoriaus posto, jo vieton pastatydamas palyginti jauną Honeckerio protežę Egon Krenz. Tas oficialiai sankcionavo prasidėjusį laisvėjimą ir

(Nukelta į 2 psl.)

Dirvos novelės premija paskirta

Rūtai Klevai Vidžiūnienei

Rūta Kleva Vidžiūnienė, Dirvos novelės konkurso laureatė.
V. Aleksandro ūno nuotr.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSO JURY KOMISIJOS AKTAS

1990 metų liepos mėnesio 18 dieną, DIRVOS skelbtojo novelės konkurso komisija, susirinkusi Santa Monicoje, Kalifornijoje, ir susidedanti iš kultūrininkų rež. Petro Maželio, bibliotekininkės ir aktorės Vilties Jatulienės ir rašytojo, redaktoriaus Milto Starkaus, iš premijai gautų septynių novelių tinkamiausiu kūriniu balsų dauguma parinko novelę "Pažadas",

pasirašytą Žiogo slapyvardžiu.

Atidarius voką, paaiškėjo novelės autorės pavardė: Rūta Kleva Vidžiūnienė.

• **LAUREATĖ** Rūta Kleva Vidžiūnienė, rašytoja ir žurnalistė, yra Lietuvių Žurnalistų Sąjungos išeivijoje pirmininkė, aktyvi laikraščių bendradarbė.

Premija už novelę 700 dol., kuri skiriama Korp! Neo-Lituanian, vykdam palikimą a.a. Lino Kašelio, Dirvos novelės konkurso mecenato, bus įteikta Los Angeles mieste neo-lituanų ruošiamame kultūriniame rengime.

ALT S-gos politinė ir kultūrinė veikla

Lietuvai siekiant pilnos nepriklausomybės

Pokalbis su ALT Sgos pirmininku dr. Povilu Švarcu.

Vytautas Šeštokas

ALT S-gos 21-mas seimas įvykęs 1990 m. gegužės 12-13 d. Bostono priemiestyje, Randolph, MA. išrinko naują sąjungos pirmininką dr. Povilą Švarcą.

Dr. Leonas Kriauciūnas po šešerių metų gero ir sekmingo vadovavimo Sąjungos vairą perleido naujam pirmininkui iš tolimųjų vakarų.

Savaime suprantama, kad būtų galima sekmingiau dirbti dr. Švarcas pasirinko naujos valdybos narius kaliforniečius - Rūtą Sakiene, Joną Petronį, Ramūną Buženą ir Karolį Milkovaitį visus iš Los Angeles ir apylinkės.

Naujai išrinktasis pirmininkas savo žodyje Seimo pažymėjo, kad jis nesirengia padaryti "perversmo". Prašė visų paramos ir pagalbos tęsti toliau kultūrinę, visuomeninę ir politinę veiklą.

Dr. Povilo Švarco plati ir ilgametė veikla Tautinės Sąjungos baruose pasireiškė pačioje jaunystėje. Palikęs Lietuvą nuo raudonojo teroro, studijų metu Vokietijoje, Hanoveryje priklausė studentų tautininkų grupei, dalyvavo studentų tautininkų Korp. Viltis steigime Fischene, Alpių kalnuose.

Atvykęs į Ameriką plačiai įsijungė į Tautinės Sąjungos veiklą. 1959 metais St. Louis apylinkėje įsteigė Tautinės Sąjungos Skyrių ir jam pirmininkavo daugelį metų.

Veikimą visos Sąjungos plotmėje pradėjo nuo 1962 metų kada Clevelande ALTS-gos Tarybos suvažiavime buvo prezidiumo narys.

1963 metais surengė ALTS-gos Seimą St. Louis mieste. Po to jis neapleido nė vieno Seimo, kuriuose aktyviai dalyvavo prezidiumuose ir įvairiuose komisi-jose.

Verta pažymėti, kad dr. Švarcas yra plataus masto visuomenininkas ir kitose organizacijose. Ilgus metus dirbo BALF-e, yra Amerikos Lietuvių Tarybos narys, Lietuvių Protestantų Sąjungos pirmininkas ir kt.

Nors dar ir jaunas bet jau išėjęs į pensiją 1988 metais persikėlė gyventi į Kaliforniją, kur nuo pirmų dienų plačiai įsijungė į lietuvių kultūrinę ir politinę veiklą.

Naujasis pirmininkas pakviestas maloniai sutiko pasidalinti mintimis su DIRVOS skaitytojais apie Tautinės Sąjungos

Dr. Povilas Švarcas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas.

aktualijas ir ateities planus.

...

– **Kokius išpūdžius parsivežėte iš ALTS 21-jo Seimo, kuris Jus vienbalsiai išrinko Tautinės Sąjungos pirmininku.**

– Kuo geriausias. Šis buvo mano keturioliktas Seimas, kuriame dalyvavau. Tautinės Sąjungos Seimai suteikia progą vietiniams skyriams ir rengimo bei atstovų priėmimui. Ir šis Seimo Rengimo komitetas mūsų neapvyllė.

– **Koki yra Tautinės Sąjungos ateities planai ir priemonės artimesniam bendravimui su Lietuvos Diplomacija, VLIKU, ALTU, JAV Lietuvių Bendruomene ir kitomis organizacijomis.**

– Tautinės Sąjungos planai dar galutinai nesuformuoti, per mažai laiko praėjo nuo Seimo pabaigos. Galėčiau tik savo nuomonę pareikšti: Tautinė Sąjunga visuomet žiūrėjo į Lietuvos Diplomaciją, kaip į Nepriklausomos Lietuvos instituciją tęsinį. Asmeniškai pažįstu tik konsulus Simutį ir Čekanauską. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga yra Vyriausiam Lietuvos Išlaivinimo Komitete (VLIKe),

atstovaujama per Tautinį Sąjūdį. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga yra Amerikos Lietuvių Tarybos (ALTO) viena iš steigėjų ir, aš tikiu, viena iš svarbesnių komponentų. JAV Lietuvių Bendruomenė Tautinės Sąjungos nariai dalyvauja ir ten veikia kaip individualūs asmenys. Su visomis organizacijomis, ypač tomis, kurių didžiausias rūpestis yra Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymas, Tautinė Sąjunga nuoširdžiai bendradarbiauja.

– **Sąjungos Seime dalyvavo atsisteigusios Lietuvoje Tautinės Sąjungos pirmininkas Rimantas Matulis ir korp. Neo-Lituanian pirmininkas Juozas Enčeris. Kaip Jūs numatote plėsti ryšius ir teikti materialinę pagalbą mūsų ideologijos organizacijomis Lietuvoje.**

– Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirmininkas Rimantas Matulis padarė pranešimą Seime, taip pat turėjo progos susitikti su Tautinės Sąjungos nariais Bostone, Clevelande, Chicagoje, New Yorke ir čia Los Angeles, kur aš turėjau su juo

(Nukelta į 4 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Vokietijos sujungimo kalendorius. - Pavergtų Tautų Savaitė. - Lietuvos kompartijos neaiškus statusas.

Vokietijos susijungimo dienotvarkė numatyta tokia:

Rugsėjo 12 d. 4 nugalėtojai: JAV, Sovietija, Britanija ir Prancūzija kartu su abiem Vokietijom paruošia 'galutinį dokumentą' Europos Saugumo ir Bendravimo Konferencijai (įkurtai pagal Helsinkio Aktą).

Spalio 4, įvyks rinkimai naujai atkurtose Mecklenburgo, Saxonijos, Bradenburgo, Thüringijos ir Saxony-Anhalto valstijose, kurios sudarė 'Rytų Vokietiją', V. Vokietijos konstitucijos 23 str. leidžia jom prisijungti.

Lapkričio 19-21 d.d. Paryžiuje numatyta Saugumo ir Bendravimo Konferencija, kuri duos apjungtos Europos sutikimą Vokietijos susijungimui.

Iki **gruodžio 2 d.** abi Vokietijos pasirašys sutartis dėl įvairių techninių susijungimo klausimų.

Gruodžio 2 d. įvyks rinkimai į visos Vokietijos seimą. Po to bus paskelbtas susivienijimas ir bus paleistas Rytų Vokietijos parlamentas.

Sausio 1 d. susirinks naujas parlamentas ir bus prisaikdinta vyriausybė.

Jei tas kelias atrodo kiek komplikotas, vėliau prisiminti kiek daug neišspręstų klausimų liks naujai vyriausybei ir parlamentui. Pvz. sovietams užėinant daug vadinamą 'Rytų vokiečių pabėgo į Vakarus. Tas procesas tęsėsi ir vėliau. Nuo 1950 iki 1988 m. nepaisant mirtino pavojaus, pabėgo dar 2 milijonai. Visi jie gavo kompensaciją už paliktą ar konfiskuotą turtą. Pagal vokiečių įstatymus jie gali reikalauti grąžinti buvusią nuosavybę, jei atduos gautą kompensaciją. Koks bus susirašėjimas! Žodžiu, praeis keli metai kol viskas susitvarkys ir Vokietija pradės vaidinti jai priklausomą rolę Europoje.

...

Šį trečiadienį prezidentas G. Bush ceremonijoje Baltuose Rūmuose šio mėn. trečią savaitę paskelbs CAPTIVE NATION WEEK. Pirmas tai padarė prezidentas Eisenhower 1959 m. Ji buvo skirta priminti, kad dar daug tautų tada buvo komunistų pavergtų ir paskatino visuomeninę veiklą tai problemai gvilinti ir paremti organizacijas, kurios veikė toje srityje. Tai suprantama 'šaltojo' karo viršūnės metu, kai tokių tautų buvo priskaitoma 40. Dabar kai kam tos ceremonijos gali pasirodyti nereikalingom. Visuotinas tautų laisvėjimo procesas vyksta ir be jo. Į tai NATIONAL CAPTIVE NATIONS COMMITTEE, Inc. pirmininkas, ukrainiečių kilmės prof. ir JAV ambasadorius Bahamon L. Dobriansky atsako, kad tas procesas dar nėra pasibaigęs ir visko dar gali būti. Gorbaciovas dar nėra atsakęs komunizmo ir padaręs nuolaidų Rytų Europoje. Jis nori išlaikyti sovietų imperijos kevalą dabartinėje būklėje. Tam reikalinga išlaikyti nuo ši-

liepsnojimo ne tik savo pavergtas tautas, bet ir tam tikra Vakarų valstybių politika. Dėl nežinojimo ir nesupratimo JAV nepakankamai energingai griebės 14 Wilsono punktų įgyvendinimo po pirmojo karo ir padarė nuolaidas Jaltoje. Visa tai leido komunistiniam vėžiui išsilaikyti ir išsiplėsti, pralenkiant ankstyvesnių caro svajones. Ne tik administracija, bet ir JAV visuomenė turi žinoti, kas iš tikro vyksta. Tai ir NCNC uždavinys.

NCNC institucijos kordinatorius yra ats. plk. lt. Dr. Dominikas Nargelė.

...

Kalbant apie komunizmą... Pereito Nr. apžvalgoje atpasakojome THE ATLANTIC žurnale pasirodžiusį R. Culle'o str. Į jį atsiliopė liepos 7 d. RESPUBLIKA. Cullen'as rašė:

"Kai aš paklausiau Virgilijų Šepaitį, tada Sąjūdžio atsakingąjį sekretorių, apie RESPUBLIKĄ, jis tiesiai (bet nepateikdamas faktų) pasakė, kad 'šio laikraščio kontrolę užgrobė komunistų partijos ideologinis skyrius'."

Į tai RESPUBLIKOS Vadybė atsako:

"...galime laiduoti, kad jokios kontrolės iš LKP CK pusės niekada nebuvo ir, patikėkite, nebus. Ko, deja, negalima pasakyti apie buvusius Sąjūdžio sekretoriato funkcionierius, tarp jų ir Čepaitį... Bet kuriuo atveju laukiame viešo paaiškinimo. O kad laukimas nepailgtų, Vilniaus miesto Lenino rajono prokuratūroje įregistruojame savo pareiškimą, kuriame pil. V. Čepaitis yra kaltinamas pagal Lietuvos Respublikos BK 132 str. 11 d. (žino-

mai melagingų žinių sklaidimas)...

Lietuvoje taip griežtai atsirobojant nuo komunistų, šiame krašte viešėjo LKP generalinis sekretorius Alg. Brazauskas, kuris buvo vietos anksčiau žinomų anti-komunistinių grupių kaip VLIKO ir ALTO iškilmingai sutiktas. Jis yra premjerės K. Prunskienės pavaduotojas. Prieš pradėdama eiti savo pareigas, ji iš partijos pasitraukė. Brazauskas, kiek žinoma, liko. Koalicinėje vyriausybėje, aišku, gali dalyvauti įvairių partijų atstovai. Padėtį komplikuoja faktas, kad sovietai suorganizavo jiems patikimą, vadinamą - 'naktinę' Lietuvos kompartiją, kuriai atidavė partijai priklausantį didelį turtą. Ar tokiu atveju save pateisina nepriklausoma LKP - su pasenusia ideologija, bet be turto ir galios?

...

Pereitą penktadienį visų tarybinių respublikų vadai (kas atstovavo Lietuvai neaišku) buvo pašaukti į Maskvą išklausti labai liūdno ministro pirm. Ryžkovo pranešimo apie ūkinę būklę. Šiais metais kolchozai ir valstybiniai ūkiai pristatė tik 7,5 milijonus tonų grūdų, kai pereiniais 12,7 milijonus tonų. Iš viso pereiniais metais valstybė gavo 59 milijonus tonų kviečių. Tuo būdu dar 44 milijonus tonų reikėjo pirkti užsienyje. Šiais metais reikėtų pirkti daugiau, bet tam nėra užsienio valiutos. Atskiros įmonės ir kolektyvai nesiskubina pasirašyti juos įpareigojančias pristatymo sutartis. Nepaisant to lenkai ir čekai superka sovietijoje juodomis kainomis maisto ir kitokius produktus. Dėl to pasienio susisiekimas turės būti suvaržytas.

Viena Vokietija...

(Atkelta iš 1 psl.)

net žadėjo laisvus rinkimus lapkričio m. Atrodė, kad komunistai gal turi šansą išsilaikyti valdžioje. Kaip tik tuo momentu Rytų Vokietijos televizija parodė kaip ištaigingai gyvena komunistų nomenklatura. Krenzas ir visas politbiuras atsistatydino. Min. pirm. Hans Modrow gruodžio 3 d. paskelbė, kad rinkimai įvyks š.m. gegužės m.

Vakarų Vokietijos politikams tokios eigos sparta buvo staigmena. Jie nežinojo ką daryti. Valdancios koalicijos partneriai krikdėmai ir liberalai galvojo kaip neleisti įvykiams aplenkti jų pozicijas. Socialdemokratai bijoję atgimstančio vokiečių nacionalizmo. Iš kanclerio Kohl nebuvo daug tikimasi. Jis pats sakė: "Žmonės manęs nevertina, tai palengvina mano gyvenimą!" Nieko nelaukdamas ir su niekuo nesitaręs lapkričio m. jis paskelbė savo 10 punktų planą Vokietijos susivienijimui.

Vokietijos konstitucija tam numatė du būdus. 23 str. leidžia Rytų Vokietijos kraštams įsijungti į Vakarų Vokietiją, 146

str. numatė derybas priimti naują konstituciją. Kohlis pasirinko 23 str., Kam pritarė vokiečių tautos dauguma abejojose pusėse. Laisvo ūkio sistema toje pačioje tautoje pasirodė daug pranašesnė už komunistinę.

Vokietijoje tačiau laiko savo dideles kariuomenės ir ne vokiečiai. Kaip juos iš ten išprašyti? Dirvą tam senai ruošė V. Vokietijos užs. reik. min. Genscher, liberalų (laisvų demokratų) partijos vadas. Kancleriui Kohliui reikėjo padaryti tik paskutinį žingsnį. Už sujungtos Vokietijos pasilikimą NATO sąjungoje, jis Gorbacioviui pasiūlė paskolą ir pažadą sumažinti pačių vokiečių kariuomenę žemiau 400.000 karių. Sovietų kariuomenė galės keletą metų pasilikti savo bazėse Vokietijoje, vokiečių, kaip iki šiol, išlaikoma.

Tokios nuolaidos sovietams, kurie buvo karo laimėtojų tarpe, bet pralošė jį sekusi 'šaltąji karą', ir tuo pačiu taiką, gali atrodyti per didelės. Kohlis tačiau laikė jas mažomis už labai greitą Vokietijos klausimo

■ Iš kitos pusės

Tur būt blokados padiktuota vietos stoka privertė LIETUVOS RYTĄ įvesti naują - pranešimą apie orą sujungti su koku nors įvykiu ar komentaru apie jį. Birželio 22 d. ten prisimenami visuomenės protestai prieš naftos ieškojimą netoli Kuršijos nerijos. Faktinai tai laikytina užuomazga to judėjimo, kuris savo zenitą pasiekė SAJŪDŽIO įsisteigimu. Gytis Vaidila rašo:

"Nafta nebuvo pradėta eksploatuoti. Sustabdom. Nes kovojom iš vien - tai liudijo tūkstančiai Lietuvos gyventojų parašų. Po to atsirado Žaliejai. Dėl ekologijos pradėjom kraustyti iš proto. Bet neišsikraustėm. Tik prikandome lūpas. Mat atėjo 1990-tieji."

Tais metais labai apsidžiaugiau išgirdęs Alg. Čekuočio pasigyrimą per ABC TV, kad Žemaitija beveik plaukia ant naftos jūros ir jos blokada nebus baisi. Ieškojau žinių Lietuvos laikraščiuose apie grėžimą naujų šulinių. Tik blokada baigiantis ATGIMIME radau daugiau informacijos.

Pasirodo, kad naftos paieškos vyksta nuo 1964-ųjų metų. Atrasti ir 'užkonservuoti' 24 grėžiniai, nes atrodė naftą išpumpuoti nėra lengva, reikia geresnės technikos ir lėšų. Iki šiol jas teikė Maskva (5 mil. rublių per metus). Projektas nuolatinei gamyklai ruošiamas Kijeve. Kol kas visa produkcija sunaudojama žolės milo gamybai! Grėžinių apylinkių gyventojai prisibijo nelaimių. Kretingos rajono tarybos pirmininkas kreipėsi į premjerę K. Prunskienę įspėdamas, kad pradėta naftos grėžinių eksploatacija neatitinka sanitarinių, prieš gaisrinių bei gamtos sauginių reikalavimų. Prieš keletą metų vienas grėžinys prie Kretingos buvo užsidedęs. Visą savaitę gesino gaisrininkai iš Ukrainos.

Kaip ten būtų - prieš dešimt metų buvo bijoma, kad grėžiniai, 22 km. nuo Nidos, pavers kurortus niekam nereikalinga mirties zona. Per blokadą į juos žiūrėjome kaip į Dievo dovaną. Kaip keičiasi nuomonės ... kaip Lietuvos oras ...

(vm)

išsprendimą. Tik pagalvokime: prie 61,7 milijonų Vakarų vokiečių prisideda 16,7 milijonų Rytų vokiečių. Su arti 80 milijonų gyventojų Vokietija bus pajėgiausia valstybė visoje Vakarų Europos ūkinėje bendruomenėje, kuri nuo 1992 m. paspartins ir savo politinį susijungimą. Dalyvaudama Europos bendruomenėje ir NATO, ji negalės griebtis savarankiškų avantiūrų ir faktinai neturės tam preteksto.

Žinoma, dar truks nemažai laiko, kol Rytų Vokietija, kurios gyventojų pajamos pusiau mažesnės už Vakarų Vokietijos, atsigaus ūkiškai. Jos įmonės pasenusios, 30% geležinkelio išmontuota, keliai ir dauguma namų nematė remonto nuo antrojo karo pradžios. (Idomu, kad Rytų vokiečiai varge dauginosi greičiau negu Vakarų prabangoje. Pirmųjų šeimai tenka 1,7 vaikų, antrųjų vos 1,4.)

Aišku, visa tai kelia kaimynų susirūpinimą. Britų prekybos ministras viešai būkštavo, kad vokiečiai supirks visą Vakarų Europą, lenkai ir čekai - kad vokiečiai išpirks visą jiems atiduotą po karo nuosavybę. Tas ministras (Nicholas Ridley) buvo atstatytas, tačiau kartu paaiškėjo, ką apie tai galvoja britų vyriausybė. Premjerė Thatcher kovo mėn. buvo sukvietusi 6 žinovus, kurie jai aiškino, kad šių dienų vokiečiai apskritai imant, yra padorūs, pasiūkėjimo verti žmonės, nors praeityje jų tautinis charakteris buvo su dėmėmis. Jie neatjaucia kitų, jiems rūpi tik jie patys, yra palinkę prie savęs gailėjimosi ir reikalauja kitų meilės, išivaizduoja, kad istorija jiems paskyrė tam tikrą misiją. 1945 m. pralaimėjimas vokiečius sukrėtė ir jų galvojimą radikalčiai pakeitė.

Susitvarkiusi vieninga Vokietija gali vėl daugiau nukrypti į Rytus ir eventualiai prekyba užkariauti tai, ką Hitleriui nepasisekė ginklais.

Likimo ironija panorėjo, kad Rytų Europos valstybės dabar reikalingos daugiau vokiečių ūkinės pagalbos negu buvo prieš karą. Prie to privedė sovietų ūkininkavimas. Ilgainiui Sovietų Sąjunga bus reikalinga kaip balansas prieš stiprią Vokietiją.

Visa tai sutraukdamas į memorandumą premjerės privatus sekretorius Charles Powell konstatavo, kad nors yra baimės dėl tolimesnės ateities, šiuo metu britams galima tik viena politika: 'we should be nice to the Germans.' Memorandum tekstas pasirodė užpereito sekmadienio THE INDEPENDANT. Thatcherienė įsakė išaiškinti, kas tą dokumentą išdavė. (Žiūr. Apžvalga)

OPPORTUNITY FOR RN'S/LPN'S

Exciting things are happening here at the Villa. New employee bonus incentive program plus much more. We are looking for full time 11/7 RN who is able to work the unit & work as relief supervisor. Position also available for a full or parttime 11/7 LPN. Come and share the excitement!!!

Join our team of nurses
CONTACT MARYLIN LEWIS DON
VILLA CONVALESCENT DRIVE
TROY, OHIO 45373
(513)-335-7181

(26-29)

Engineer

WELDER DESIGN ENGINEERS
Fast growing southeastern manufacturer of Special Design Production Welding Machinery needs Mechanical Design Engineer with hands-on experience designing Resistance, Robotic and Automated Arc Welding Machinery. In confidence, call or write Bill Lucas or Tom Snow.
TJ SNOW COMPANY, P.O. BOX 22847, CHATTANOOGA TN. 37422
615-894-6234

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 603206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 431 - 6344
Fax 216 - 431 - 1614

6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.**Daugiau šalto kraujo!**

Veiksniai ant veiksmų, o ant
tų veiksmų, veiksniai ir maži
veiksneliai pagavo garbinti Lie-
tuvos komunistų partijos vadą
Algirdą Brazauską, ką tik atka-
kusį į Chicago (parafrazuojant
mūsų poetus). Sakoma, kad jis
privačiai pakviestas, atvykęs
užmegsti ekonominius ryšius su
lietuviams pramonininkais, banki-
ninkais, o per juos ir su Ameri-
kos biznieriais.

Kaip žinia, Algirdas Brazaus-
kas, susidėjusiomis aplinkybė-
mis tapęs atsikuriančios Lietu-
vos nepriklausomos valstybės
ministerės pirmininkės pavaduo-
toju, yra senas komunistas, vi-
sados buvęs aukštasis sovietinės
sistemos 'aparačikas'. Dabar jis
vadovauja Lietuvos komunistų
partijai (ką nutyli Vliko Elta);
partijai kurios pranokėjai 1940
metais padėjo Sovietų Sąjungai
pasmaugti nepriklausomos Lie-
tuvos valstybę; partijai, kuri
kruviniu teroru sunaikino – išžu-
dė ir ištremė – trečdalį Lietuvos
gyventojų; partijai, kuri lietu-
vių tautą rusino, engė, niekino,
kuri klastojė jos istoriją ir žalo-
jo kultūrą; partijai, kuri apiplė-
šė ir išnaudojo visus Lietuvos
žmones; partijai, kuri visomis
keturiomis bandydama išsilaiky-
ti Lietuvos valdžioje ir daugiau
balsų sumedžioti, 1990 metų
vasaryje vykusiose Aukščiausios
Tarybos rinkimuose pakeitė
savo kailį – reorganizavosi į sa-
varanikišką Lietuvos komunistų
partiją, bet gi čia pat jau pasiža-
dėjo "palaikyti lygiateisės
partnerystės ryšius" su Mas-
kvos komunistų partija.

Ligi šiol, tačiau, Lietuvos
komunistų partija nepripažino ir
neapgailestavo savo praeities
nusikaltimų lietuvių tautai ir
Lietuvos bažnyčiai, neatsiribojo
nuo tų nusikaltimų ir jų vykdy-
tojų, neatsisakė nuo savo praeci-
ties metodų ir jų nepasmerkė.
Argi Stalinas vienas būtų pajė-
gęs taip suniokoti Lietuvą be
Lietuvos komunistų pagalbos?!

Neatrodo, kad ir pats Micha-
el Gorbačiovas, lankydamasis
Lietuvoje 1990 metų sausio pra-
džioje, būtų rodes didesnio prie-
šinimosi Lietuvos komunistų
partijos 'suisavaranikinimui' ir
daugiau susirūpino jos susigrąži-
nimu. Jam labiau rūpėjo Lietu-
vos išlaikymas sovietinėje fede-
racijoje, taigi tuo pačiu 'suisa-
varanikinusių' Lietuvos komu-
nistų partijos žymesnis laimėjimas
Lietuvos socialistinės tary-
bų respublikos Aukščiausios Ta-
rybos rinkimuose.

Kaip skelbia 1990 metų lie-
pos 10 d. TIESA Nr. 146, So-
vietų Sąjungos prezidentas Mi-

chail Gorbačiovas savo įsaku
sudarė ministerio pirmininko
Nikolai Riškovo pirmininkau-
jamą komisiją deryboms su Lie-
tuvos Socialistine Sovietų Res-
publika (ne su Lietuvos republi-
ka). Vadinasi, Maskva Lietuvą
tebelaiko savo teritorijos vienu
regijonu – Sovietinės federaci-
jos respublika, – bet ne savaran-
kiška valstybe. O Algirdo Bra-
zausko vieši pasisakymai kol
kas dar nėra išryškinę tikrosios
jo pažiūros Lietuvos nepriklau-
somos valstybės suverenumo
klausimu. Juose nuolat pasi-
girsta ir sovietinio suverenumo
priegaidė.

Algirdas Brazauskas šian-
dieną yra atsikuriančios Lietu-
vos respublikos ministerės pir-
mininkės pavaduotojas ir lietu-
vių išeivijai reikia su juo atitin-
kamai bendradarbiauti. Tačiau
santykiai su juo turi būti daly-
kiški: be plytų ir be patriotinio
jausmingumo bei euforijos.

(pk)

ELTA PRANEŠA

"Šiandieną, liepos 20 d.,
Lietuvos vyriausybės ministrės
pirmininkės pavaduotojas ir
Aukščiausios Tarybos Ekono-
minės komisijos pirmininkas
Algirdas Brazauskas atvyksta į
New Yorką, kur Baltijos Svetai-
nėje susitiks su vietiniais lietu-
viais ir po to vyks Čikagon. Čia
jo susitikimą su Čikagiečiais
tvarko Lithuanian Hotline
(LHL). Numatytas viešas susi-
tikimas Lemonte šeštadienį, o
pirmadienį, liepos 23-čią, Ame-
rikos Lietuvių Taryba (ALTas)
organizuoja Brazausko praneši-
mą Čikagos lietuviams Tauti-
niuose Namuose, kur svečias
atsakys ir į susirinkusių klausi-
mus. Washington, DC., Bra-
zauskas laukiamas antradienį,
kur turės pasimatymą su Vyriausiu
Lietuvos Išlaisvinimo Komite-
tu (VLIKU) ir amerikiečių pa-
reigūnais."

Skaitykit ir platinkit
DIRVA**DIRVOS jubiliejui artėjant**

Netruks prabėgti vasara, o
po jos ir ruduo – visokeriopos
veiklos metas. Taigi sparčiu
žingsniu artėjame ir į DIRVOS
deimantinės sukakties minėjimą
ir ta proga Dirvai paremti vajaus
užbaigimą.

Dirvos deimantiniam jubilei-
jui rengti komitetui rūpėčių ne-
trūksta. Jam rūpi, kaip sutelkti
užsibrėžtą šimto tūkstančių dole-
rių sumą Dirvos tolimesniam iš-
laikymui. Rūpi, kaip iškilmin-
giau ir sėkmingiau suruošti jubi-
liejaus užbaigimo iškilmes, po-
kylį. Rūpi, kad pagelbiniai Dir-
vos jubiliejaus komitetai bei iga-
liotiniai kuo sėkmingiau atliktų
savus įsipareigojimus.

Taigi vyriausiasis komitetas,
vadovaujamas rūpestingosios
Irenos Kriaučeliūnienės, nemie-
ga, bet rimtai ir rūpestingai
dirba.

– Prikopėme pusę užsibrėž-
tos sumos, t.y. 50 tūkstančių
dolerių. Dabar pradeda judėti
pagelbiniai komitetai. Kai kur
vykdomi Dirvos minėjimai ir
vykdomas vajus. Spaudoje apie
tai skaitome gerus atsiliepimus.
Vyr. komitetas deda daug vilčių
į pagelbinių komitetų ir iga-
liotinių veiklą, vildamasis, kad vi-
sose lietuvių kolonijose vajai
praeis sėkmingai ir ta proga mū-
sų tautiečiai savo aukomis Dir-
vą gausiai parems. Tiesa, dabar
daug kas prašo aukų: reikia rem-
ti iš Lietuvos atvykstančius sve-
čius, ansamblius, menininkus ir
t.t. Tačiau atsimintina, kad sa-
vieji reikalai turėtų būti pirmoje
eilėje. Ypač mūsų spauda. Juk
tokį vaidmenį ji suvaidina išeiv-
ijoje, atlikdama tautinės gyvy-
bės ugdymą, išlaikymą, teikda-
ma plačią informaciją, neatlai-
džiai vedanti kovą ir už tėvynės
išlaisvinimą. Be savos spaudos
išeivijos gyvenimas būtų labai
sunkus ir skurdus. Tat ir yra
mūsų pareiga remti visą lietuviš-
kąją spaudą, tarnaujančią išeivi-
jos lietuvių ir tėvynėje likusių
interesams ... – samprotauja
Vyr. komiteto pirmininkė Irena
Kriaučeliūnienė.

Šventi žodžiai ir jos rūpestis
savaime suprantamas, dėmesys
Dirvos jubiliejaus pagelbiniams
komitetams suprantamas. Ir pa-
gelbiniams komitetams tenka
linkėti, kad kuo iškilmingiau,
kuo geriau suruoštų Dirvos mi-
nėjimus ir įvykdytų jai paremti
vajus.

– Į Dirvos jubiliejaus užbai-
gimo pokylį 'išleidome į sviatį'
jau 20 stalų. Salėje telpa 300
žmonių. Taigi, dar reikia sve-
čių! Žada į pokylį atvykti iš
Los Angeles, Detroito, Toronto,
St. Louis ir kitų vietovių. Tai
džiugios žinios, kad jų būtų dau-
giau. Bandysime dėti pastangų,
kad ir Čikagos lietuvių visuome-
nė gausiai atsilieptų į mūsų pra-
šymą. Kalbant apie pasižadėji-
mus ir komitetus, malonu pasa-
kyti ir pasidžiaugti mažų lietu-
viškų kolonijų – iš kurių, atro-
dė, mažiausiai galima tikėtis –

ir atskirų žmonių pastangomis.
Štai pavyzdys: Omahoje J. Po-
vilaitienė ir Detroito E. Bulotie-
nė aplanko kiekvieną lietuvių
organizaciją, prekybininkus, pa-
vienius asmenis, gaudamos au-
kų. Marija Vaitkienė (irgi iš
nieko), St. Louis, jau atsiuntė
500 dol. aukų. Clevelandiečiai
dr. Vytautas ir Aldona Mauru-
čiai atsiliepė su 500 dol., dr.
Vladas ir Lili Bložės atskubėjo
su visa tūkstantine, o anksčiau
atsiliepė dr. Jonas ir Dalia Mau-
rukai su 2000 dol. auka. Dir-
vos vajų parėmė Nepriklausomy-
bės fondas per E. Čekienę 200
dol., Lietuvių Fondas Dirvos va-
jaus proga paskyrė iš viso 2000
dol. ir Standard Federal Bankas
pažadėjo vajų paremti didesne
suma. Dana Kurauskienė savo
darbą, ruošiant maistą geguži-
nei, aukoja taip pat Dirvai pa-
remti, o Brighton kepykla – sa-
vininkai A. ir N. Mackevičiai, –
dovanojo gegužinei pyragus ir
duoną. Visiems šiems Dirvos
rėmėjams priklauso nuoširdi pa-
dėka. Sukaktuviniam pokyliui
vadovauja Vida Jonušienė su tal-
ka, o svečius linksmins orkes-

Jurgis Janušaitis

tras "Žara" ... – dalinasi savo
rūpesčiais ir džiaugsmiais Dirvos
deimantinio jubiliejaus Vyriausio-
siojo komiteto pirmininkė Irena
Kriaučeliūnienė.

Ar ištėsėsime savo užsimoji-
mą – sutelkti Dirvos išlaikymui
visą šimtą tūkstančių dolerių?
Turint galvoje, kad veikia virš
dvidešimt pagelbinių komitetų
ir skaitančiosios spaudą visuo-
menės jautrumu – šis užmojis
būtų realus. Žinoma, mažieji
lietuvių telkiniai didelių sumų
sutelkti nepajėgs, bet didesnės
lietuvių kolonijos prie šio tiks-
lo galėtų stipriai prisidėti.

Kiek iš spaudos tenka patir-
ti, pagelbiniai komitetai Dirvos
minėjimus jau ruošia ir vajus
vykdo. O iki rudens, manytina,
kad šis didysis darbas bus sėk-
mingai baigtas.

Tad ir malonus prašymas –
prisiminkime savąją spaudą, pri-
siminkime gerai redaguojamą ir
mus lankančią Dirvą, ją paremki
me, vajaus proga neskaitantieji
užsiprenumeruokime. Tada bū-
sime atlikę labai prasmingą dar-
bą.

**Lietuvos konsulatui New Yorke
padovanojo faxą...**

Šiek tiek atleidus okupa-
cijos varžtus ir kovo 11 d.
paskelbus Vasario 16-sios
Aktu išreikštos tautos valios
atnaujinimą, sujudo netik po
platų pasaulį išblaškyti lietu-
viai, bet ir laisvę mylintys
kitataučiai ieškodami kelių
padėti į nepriklausomų vals-
tybių šeimą veržliai grįžtan-
čiai Lietuvai.

Daugelis kreipiasi į Lie-
tuvos atstovybes ir konsula-
tus teiraudamies apie vėliau-
sius įvykius ir prašydami pa-
tarimų kaip jie galėtų padėti
nuo sovietų blokados ken-
čiančiai Lietuvai.

Štai ir vienas iš pavyz-
džių. Prieš trejetą savaičių į
Lietuvos Generalinį Konsu-
latą New Yorke užsuko du iš
Kalifornijos atvykę atosto-
gaujantys daktarai siekdami
informaciją apie vėliausius
įvykius Lietuvoje. Išsikalbė-
jus paaiškėjo, kad atsilankiu-
siejį yra aukštų kvalifikacijų
atsakingas pozicijas užiman-
tys daktarai. Dr. Richard W.
Opfell yra rajoninio vėžio li-
gu centro direktorius, o jo
žmona dr. Virginia Kiaune
Opfell – klinikos psichologė.
Abu pasisakė, kad mielai
vyktų Lietuvon padėt organi-
zuot moderniais pagrindais
tvarkomas ligonines. Dr.

Opfell pareiškė, kad medici-
nai šuoliais žengiant pirmyn
neretai būtų galima perleisti
ligoninėms Lietuvoje mažai
vartotos vėžio ligų tyrimo ir
gydymo aparatūros.

Jiems buvo paaiškinta,
kad okupantai reikalaudami
atšaukti kovo 11 dienos Lie-
tuvos parlamento nutarimą,
yra paskelbę prieš Lietuvą
nukreiptą ekonominę bloka-
dą ir sustabdę vizų išdavimą
norintiems Lietuvoje lanky-
tis. Abu interesavosi greitu
blokados atšaukimu, prašė
juos skubiai informuoti, jei
tas įvyktų, geriausia per FAX
aparata. Abu labai nustebo
patyrę, kad Gen. Konsulatas
tokio aparato dar neturi. Pa-
siūlė ji užpirkti tam paskirda-
mi veik pusanatro tūkstančio
dolerių. Šiandien Generali-
nis Konsulatas FAX aparata
jau turi, už ką yra dėkingas
netikėtiems benefaktoriams
daktarams Richard ir Virgi-
nia Kiaune Opfell.

LGK

ATTENTION: GOVERN-
MENT HOMES FROM \$1
(U-repair)! Delinquent tax
property.Repossessions. Call
(1) 602-838-8885, Ext.
GH-1753.

(27-28)

ATTENTION: GOVERNMENT
SEIZED VEHICLES
from \$100. Fords, Mercedes,
Corvettes, Chevys. Surplus
Guide.
(1) 602-838-8885, Ext. A-1753.

(27-28)

FREE TRAVEL BENEFITS!
AIRLINES NOW HIRING!
ALL POSITIONS!
\$17,500 – \$58,240. Call (1)
602-838-8885 Ext. X – 1753.

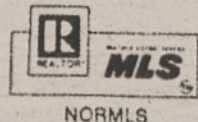
(27-28)

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-253018021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• Lietuvos Aukščiausioji Taryba paskelbė nutarimą, kad 1940 metų liepos 21 d. Lietuvos istorijoje yra didžiausia apgaulės, skriaudos, gėdos ir nelaimių diena, nes tada Maskva surežisavo iškamšinio 'seimo' nutarimą, kad Lietuva 'prašytųsi' priimama į Sovietų Sąjungą. Žinoma, Maskva tą 'malonę' padarė ir tuoj pradėjo areštais, žudynėmis ir tremimais bei nuosavybių atėmimu Lietuvą žiauriai naikinti. Tą dieną visoje Lietuvoje vėliavos nuleistos pusiau stiebo. O apie tą klastą kalbėjo Lietuvoje likęs vienintelis gyvas to 'seimo' narys Marijonas Gregorauskas.

• Atleidus blokados varžtus, dabar vis lengviau Lietuvą pasiekia iš kitų kraštų siunčiamos vaistų ir medicininių priemonių siuntos. Pastaruoju metu iš Vokietijos gauta trys brangiai kaštuojančios inkstų valymo mašinos, o iš Kanados, G. Petrauskienės pranešimu, siunčiama chirurginių reikmenų siunta. Prie Lazdijų esanti muitinė – į Lenkiją ir iš jos, – vėl atidaryta ir nuolat pilna į abi puses keliaujančių.

• Ruošiantis deryboms su Sovietų Sąjunga, Lietuvoj veikia dvi paruošiamojo darbo komisijos. Viena vyriausybinių, vadovaujama K. Prunksienės, o kita sudaryta Parlamento – vadovaujama Broniaus Kuzmicko. Net pačiuose vyriausybiniuose sluoksniuose abejojama dviejų panašių komisijų reikalingumu.

• Kada atsirado pasiūlymas iš Rusijos respublikos sudaryti taikos ir bendradarbiavimo sutartį, Česlovui Stankevičiui pavesta tuoj sudaryti paruošiamąją komisiją. Mano – toji sutartis su Rusijos respublika bus pasirašyta dar prieš derybas su Sovietų Sąjunga. V. Landsbergio nuomone, derybos su Sovietų Sąjunga prasidėsiančios ne anksčiau, kaip rugsėjo mėnesį. Tuo tarpu liepos 20 d., kada posėdžiavo sovietinių respublikų atstovai ir ten buvo nuvykę K. Prunksienė ir B. Kuzmickas, su jais susitikęs Gorbačiovas ragino Lietuvą tuoj derybas pradėti.

• Vizų blokada į Lietuvą, pagal Sovietų Sąjungos vyriausybės išsiuntintus pranešimus konsulatams, nuimta ir vizos išduodamos tokia pat tvarka, kokia buvusi prieš blokadą.

• Laiške iš Vilniaus rašoma: "Gorbačiovas kelis kartus yra priminęs, kad jei Lietuva derybose sieks tik pilnos nepriklausomybės, teks peržiūrėti sienas su Gudija ir pajūrio ruožą. Gal Klaipėdą reikės prijungti prie Kaliningrado srities. Dabar Gorbačiovo sudarytoje komisijoje, kuriai vadovauti pavesta Lietuvai nedraugiškam ministeriui pirmininkui Ryškovui, yra net 22 nariai. Sakoma, būk joje yra ir sienų pertvarkymo 'specialistai'. O ar mūsų numatomoj valstybinėj derybų komisijoj tokių taip pat turėtų būti? O gal iš anksto pasakyti, kad jei jiems prireikė ir Klaipėdos, tai tegul neužsiima terorų, nes iš tokių derybų nieko nebus. Toji Kaliningrado sritis kelia rūpesčius ne tik lietuviams, bet lenkams ir patiems vokiečiams. Apie tuos rūpesčius, norintieji geriau susipažinti, pasiskaityt Algimanto Gurecko straipsnį "Nepriklausoma Lietuva ir Karaliaučiaus sritis" 1989 m. spalio mėn. "Į laisvę" žurnale. Visa Karaliaučiaus sritis, ir pats Karaliaučiaus miestas, iki šiol keleiviams buvo draudžiama karinė zona, į ją leidžiant vykti tik su specialiais leidimais. Liepos 9 d. buvo paskelbta, kad nuo tos dienos Karaliaučiaus miestas keleiviams yra atviras. Vokietijos turistinės agentūros tuo labai susidomėjo ir aišku, kad jį pradės lankyti iš Karaliaučiaus kilę vokiečiai. Tik lankys su skausmu ir ašaromis, nes mieste beveik nelikę vokiškų žymių, o pats kraštas labai nuskurdintas. Jame gyvena ir apie 35-40,000 lietuvių, kurie neturi nei savų organizacijų, nes savos spaudos.

• Lietuvoje nemažai kalbama apie naujo pobūdžio emigraciją ir imigraciją – iš Lietuvos ir į Lietuvą. Ir tai daugumoje ne lietuvių, o kitataučių bėdos. Vieni – kurie iki šiol gyvendami Lietuvoje nė kiek nepramoko lietuvių kalbos – mano, kad jiems ateityje bus sunku Lietuvoje gyventi ir pradėjo rūpintis išvykimu į Rusiją. O kai kurie Rusijoje gyvenantieji rusai mano, kad jiems Lietuvoje bus geriau gyventi, negu dabar turi, tat nori persikelti į Lietuvą.

• Žalgirio mūšio minėjimas, rengtas liepos 15 d. Kaune, praėjo Vytauto Didžiojo gerbimo ženkle. Tą dieną Laisvės alėjoje buvo pašventintas Vytauto Didžiojo paminklas, atstatytas pagal buvusį, Aukštoje Panemunėje prie Lietuvos Karo mokyklos ir sovietinių pataikūnų sugriautą. Paminklui atstatyti buvo surinkta 400,000 rublių aukų. Jį pašventino praėjusią savaitę minėtas Vytauto Didžiojo bažnyčios klebonas kun. R. Mikutavičius. Pro paminklą pražygiavo ne 500, kaip esame minėję, bet beveik 1000 Vytautų – 1930 metais tuo vardu pakrikštytų vyrų. Kalbėjo ministrė pirm. K. Prunksienė.

• Tuo metu Aukščiausios Tarybos pirm. Vytautas Landsbergis, su sudarytąja valstybine delegacija, dalyvavo Žalgirio mūšio iškilmėse Lenkijoje. Jis tarė žodį, lietuvių ir lenkų kalbomis, apie to meto vieningas pastangas likviduojant kryžiuočių ordino naikinantį pavojų ne tik Lietuvai ir Lenkijai, bet ir kitoms Rytų Europos sritims. Būdamas Žalgirio mūšio vietoje, jis susitiko su Lenkijos prezidentu, seimo pirmininku ir kitais aukštais valdžios pareigūnais. Grįžęs į Vilnių Landsbergis pasakė, kad tai buvo ne tik svarbus Žalgirio mūšio minėjimas, bet ir politinis Lietuvos ir Lenkijos reikalingo bendradarbiavimo ryšių stiprinimas.

• Lietuvos užsienių reikalų ministeris A. Saudargas ir jo palydovas G. Šerkšnys liepos 18 grįžo iš JAV. Jie atvežė

Lietuvai siekiant pilnos nepriklausomybės...

(Atkelta iš 1 psl.)

pasikalbėjimus per keletą dienų. Mes sveikiname tautininkų atskirumą Lietuvoj, nors jų veikimas dar gana rudimentinis. Materialinę pagalbą jau pradėjome, žadame ją tęsti ir plėsti ryšius. Ta proga noriu pabrėžti, kad Vilniaus tautininkai susirenka kas trečiadienį, Komunarų gatvės Nr. 9, trečiame aukšte – 18 tą valandą. Rimantas Matulis kviečia visus lankantis Lietuvoj, ten užėti.

– Norint pasiekti vieningesnių mūsų veiksmų suderintų žygių padėti laisvėjantiems Lietuvai, ką reikėtų daryti išeivijos lietuviams kad tos mūsų pastangos būtų efektingesnės.

– Visi žinom, kad vienybėj galybė, tačiau praktiškai nevis taip išeina. Mano nuomonė tokia: Lietuvos nepriklausomybė vis tik daug priklauso nuo JAV vyriausybės nusistatymo. Mes galim sakyti, kad Bush'as nieko nepadarė, permažai padarė ir t.t. Esame JAV piliečiai. Turime veikti per savo išrinktus atstovus. Vien laiško rašymas yra negana, gal tik geriau kaip nieko. Mums trūksta asmeniško kontaktų, juos reiktų ir puoselėti.

– Dabar noriu Jus pakviesti pasisakyti mums visiems opiu reikalu. Tautinės Sąjungos narių skaičius mažėja. Kokius planus turite papildyti narių skaičių su naujomis jėgomis iš jaunesnės generacijos, kuri yra reikalinga Sąjungos testinimui. Kaip galvojate apie importą iš Lietuvos?

– Dėl mūsų skaičiaus mažėjimo – taip blogai nėra. Kaip sakiau, dalyvavau keturiolikoje Seimų, o atstovų skaičius maždaug tas pats. Prašyčiau visus, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių laikėsi nuošaliai, grįžti į Sąjungos eiles. Reikės tartis su neolituanais dėl vieningesnės veiklos. Dėl importo iš Lietuvos, DIRVOJ neseniai buvo tautininku (Lietuvos) atsišaukimas, neapleisti gimtojo krašto, nes ten pajėgūs žmonės bus reikalingi, kuriant naują nepriklausomą gyvenimą. Aš tam pritariu su tam tikrais rezervais. Jei mums koks žmogus būtų tikrai reikalingas, nieko bloga su jo pasiskolinimu.

– Kokie yra Tautinės Sąjungos ryšiai su korp. Neolituanais ir kokios pagalbos galima iš jų tikėtis.

– Apie Neolituanus jau minėjau, labai pageidaučiau išplėsti su jais ryšius, tada ir pagalbos daug susilauktumėm.

– Užsklandai kviečiu pasisakyti bendrais Tautinės Sąjungos reikalais. Ar numatote asmeniškai aplankyti didesnių telkinių skyrius Tautinių švenčių ir kitomis progomis, kad pagyvinti jų veiklą?

– Dar tik vienas mėnuo po Seimo, planai šiai kadencijai dar nesudaryti. Iki Seimo nebuvom tikri, kad Sąjungos valdyba persikels į Los Angeles. Aš planuoju, taip pat ir kiti mano valdybos nariai, aplankyti kiek galima daugiau skyrių. Taip pat pagalvosim, ką daryti su tais vienminčiais, kurie gyvena tole-

liau nuo organizuotų vienetų.

– Baigdamas šį malonų informacinį pokalbį noriu priminti ir pažymėti, kad DIRVA yra reikalinga mūsų visų finansinės paramos, kad užtikrinti jos tolimesnį rytoj.

Ponas Pirmininke, kviečiu Jus šia proga pasisakyti apie Dirvos 75 metų Deimantinį Jubiliejų.

Šį Jubiliejinę Šventę yra ypatinga tuo, kad daugelis iš mūsų generacijos kažin ar pajėgs sulaukti Dirvos Šimtmečio.

– Tikiuosi, kad nors vienas kitas sulauks DIRVOS šimtmečio. Dirvos reikalai man visados buvo prie širdies, o ypač dabar, tapus Sąjungos pirminku. Paskutinis Vilties Draugijos suvažiavimas išrinko naują valdybą, bene pirmą kartą jos istorijoje visą iš Clevelando. Aš tai skaitau sveikintinu dalyku, kadangi DIRVA gimė Clevelande, ten turi ir klestėti. Šie metai yra skirti DIRVOS vajui, aš ir prašyčiau visus Dirvos draugus aktyviai prie jo prisidėti.

...

Norėčiau palinkėti naujam Sąjungos pirmininkui dr. Povilui Švarcui visokeriopos sėkmės ir mūsų visų paramos siekti ir įgyvendinti visus jo šios kadencijos užsibrėžtus planus.

Žinau, kad darbas sunkus ir nedėkingas, todėl turėtų būti mūsų visų pareiga jo pastangas paremti savo aktyviu įnašu Tautinės Sąjungos veikloje, kurios siekis yra padėti Lietuvai greičiau atgauti pilną Nepriklausomybę.

• LB KRAŠTO VALDYBOS Washingtono įstaiga įteikė JAV Valstybės Departamentui raportą apie kultūrinę blokadą kuri buvo vykdoma prieš Lietuvą tarp balandžio 9 d. ir liepos 10 d. Raportas pabrėžia, kad vizų neišdavimas buvo naudojamas kaip politinis ginklas prieš Lietuvos pastangas atstatyti savo nepriklausomybę.

Kartu su raportu buvo įteikta 66 anketų iš pavienių žmonių kurie negavo vizų važiuoti į Lietuvą šią vasarą. Taip pat buvo įduotas Grandies tautinių, šokių ansamblio laiškas apie jų negavimą vizų nors buvo pakviesti dalyvauti šios vasaros Dainų Šventėje.

JAV Valstybės Departamentas kels šį vizų neišdavimo klausimą su Sovietų Ambasada reikalaudami pagal Helsinkio Akto sutartis paaiškinimo.

EDM OF TEXAS HAS POSITIONS FOR EXPERIENCED

TOOL & CUTTER GRINDERS (machinists) must be able to set up work from blue prints & close tolerance. To work any shift. Excellent Fringe Benefits, including Medical & Dental. 11 Paid Holidays, & up to four weeks Paid Vacation, & up to seven Days Sick Pay Apply. Call or write to EDM OF TEXAS 14042 DISTRIBUTION WAY Farmers Branch, TEXAS 75234 214-241-2501

(27-33)

prez. Bush laišką V. Landsbergiui, kuriame dėkoja už liepos 4 d. sveikinimą. A. Saudargas ir G. Šerkšnys liepos 20 d. Vilniuje surengė susitikimą su laikraštininkais ir atsakinėjo į klausimus. Iš atsakymų aiškėja, kad JAV vyriausybė norėjo iš pirmų šaltinių sužinoti kaip Lietuva ruošiasi deryboms su Sovietų Sąjunga. J. Bakeris nedavė jokių sugestių o kalbėjo bendrybėmis. Tik buvo jaučiama, kad kalbama kiek palankiau, negu anksčiau kalbėta. JAV Kongreso atstovai ir biznio žmonės Lietuvai rodė daug dėmesio. Mano ma, kad Kongresas nubalsuos \$10,000,000 humanitarinę pagalbą.

• Maskvoje esantieji kitų kraštų korespondentai praneša, kad iš Sovietų Sąjungos komunistų partijos šiais metais jau išstojo virš 800,000 narių. O liepos 15 d., po Rusijos respublikos prezidento Boris Jeltsino, Maskvos burmistro Gavrilo Popov ir Leningrado burmistro Anatoly Sobčiak išstojimo iš partijos, ties Kremliumi prieš partiją demonstruoti į Maskvos gatves išėjo šimatūkstantinė minia. Nebuvo nė vienos raudonos vėliavos, tik daugybė senosios Rusijos vėliavų. Atsimenant ką mūsų tauta išgyveno pakliuvusi į sovietinių komunistų valdymo ir smaigimo reples, tokios apraiškos nė kiek nesistebina.

• Lietuvoje išleista prezidento Antano Smetonos raštų knyga 50,000 tiražu, sudaryta iš anksčiau išleistų jo 5 tomų raštų. Knygą sudarė istorikas Eidintas, apie A. Smetoną rašęs "Pergalėje" ir kitur, pakritikuodamas ir teigiamai įvertindamas. Beveik tuo pačiu metu buvo išleista, 100,000 tiražu, Juozo Daumanto-Lukšos, Amerikoje jau keliomis laidomis išėjusi knyga "Partizanai".

• Iš Romos į Vilnių atvyko, kaip popiežiška delegacija, karmelitų vienuolių grupė. Ją priėmė V. Landsbergis ir K. Prunksienė. Jų tikslas – Lietuvoje atgaivinti karmelitų vienuolių veiklą.

• Į JAV, Vyt. Valatkaičio pakviestas, išvyko min. pirmininkės pav. A. Brazauskas, lydintas Edmonto Rajausko, tyrinėti ekonominių ryšių galimybę.

• Iš Leningrado esančio JAV konsulato ir JAV pasiuntinybės Maskvoje, Lietuvoje lankėsi JAV konsulas ir atstovybės atsakingi pareigūnai. Jiems liepos 4 d., JAV nepriklausomybės šventėje, buvo sulaukytos vizos.

• Lietuvos Vidaus reikalų ministeris pranešime apie nusikaltimus krašte priminė, kad iš gyventojų atimti medžiokliniai šautuvai – kad jais nebūtų nuversta okupacinė Lietuvos valdžia, ar net pasikėsinta į Maskvą – jau senokai sugrąžinti savininkams ir jais sėkmingai medžiojama. Tik apie tai nekalbama, nes visas reikalas pasidaręs anekdotų kasykla.

Padėkime OSI persekiojamam Kazimierui Palčiauskui

DIDŽIAI GERBIAMI TAUTIEČIAI,

Ilgametis už Lietuvos laisvę kovotojas, ekonomistas v.s. fil. Kazimieras Palčiauskas nesenai gavo skaudžią žinią: jo apeliaci ja į aukštąjį emigracijos teismą, prašant nevykdyti trėmimo į Sovietų Sąjungą, buvo atmesta. Keisti trėmimo vietą (vietoje Sovietų Sąjungos į Lietuvą) teismas nesutiko. Esą Lietuva faktiškai neegzistuojanti.

Naujam prašymui į aukštesnę instanciją duota labai trumpas terminas. Advokatas, už atstovavimą K. Pal-

čiausko interesų naujoje teismo instancijoje, tuoju pareikalavo \$20,000 sumokėti iš anksto.

Jau ne pirmą kartą, bet aš ir vėl iš širdies prašau Jūsų – gelbėkim visi kartu šį taip neteisingai apkaltintą žmogų. Jis yra jau 83 metų amžiaus, ligonis (cukrinė liga jau įsisenėjęs ir dar su nauju, skausmingu priedu – shingles), silpnėja klausa. Yra reikalingas nuolatinės priežiūros, kurią atlieka miesto sveikatos prižiūrėtojai. Jo žmona, maždaug to pat amžiaus, yra pusiau akla ir dabar vargsta su blo-

gai gyjančia sulaužyta ranka.

Buvo mėginta prašyti, kad Teismas atkreiptų dėmesį į sunkią ligonio būklę. Tačiau teismo atsakymas buvo rūstus: liga nesustabdo trėmimo eigos. Tam yra ir precedentas -- Artukovič buvo su neštuvais išgabentas iš USA.

Dar kartą noriu labai nuoširdžiai prašyti Jūsų pagalbos ponui Palčiauskui. Čekius rašykite kaip Jums patogiau: (1) K. Palčiauskas; arba (2) United Lithuanian Relief Fund (Balfas); arba (3) M. Naujokaitis.

Nežiūrint kieno vardu parašysit čekį, siųskite laišką su čekių šiuo adresu: M. Naujokaitis, 17452 Plaza Animado #118, San Diego, CA 92128.

Padėką už kiekvieną auką, nesvarbu kieno vardu išrašytą, gausite tiesiog iš Palčiauskų. Jie nori kiekvienam iš mūsų patys padėkoti. Jūsų grįžęs čekis bus vietoje pakvitavimo.

Jei kas iš Jūsų rastumėt galimu parašyti keletą užuojautos ir padėsinimo žodžių – rašykite. Ponui Palčiauskui tai sudarys tikrai

malonių akimirų.
Dėkoju iš anksto
– su pagarba,

Mykolas Naujokaitis

Mums rašo

PATIKSLINIMAS DĖL DEMONSTRACIJŲ

Grįžęs po mėnesio iš demonstracijų Washingtone ir žiūrindamas laikraščius, perskaičiau Dirvoje birželio 7 dienos A. Dundzilos reportažą ir norėčiau kiek patikslinti.

Gegužės 30 aš jau buvau Washingtone ir 10 val ryto atsiradau su žmona Lafayette Parke. Paėmę Amerikos ir Lietuvos vėliavėles apėjome visą parką, o sovietų ambasada jau buvo užblokuota, tad apėjome mosikuodami visą bloką ieškodami kokių lietuvių. Bet neradę lietuvių, grįžome atgal į parką, kur grojo sovietų orkestras.

Už keletos blokų išsiėmę ir susitvarkę plakatus, kuriuos meniškai paruošė Vyt. Gružas, o įrašus anglų kalboje surašė kun. M. Čyvas. Mums pradėjus gatvėmis eiti atgal į parką pamatėm, kad iš praeivių yra susidomėjimas ir mus pradėjo fotografuoti. Atėję prie Sovietų užblokuotos ambasados jau rado me, nemažai policijos ir reporterių su video kameromis, kurie apstojo mus klausinėdami ir filmuodami. Mudu su žmona stengėmės atsakyti kaip galim geriau, painformuodami, kad penktadienį bus daugiau demonstruotojų iš Chicagos ir St. Peterburgo, kad bus dalinamos informacijos. Jų atsakymas buvo: Penktadienį mums bus per vėlu ir neturėsime laiko, o šandien neturim ką daryti.

Apie 3 val. grįžom atgal į parką, apėjom ten grojusį sovietų orkestrą nukreipę plakatus į juos, bet jie nieko nesakė ir mes neužkabinom. Ir vėl keleta reporterių prisistatė su įvairiais klausimais. Atsirado ir daugiau lietuvių. Iš Kalifornijos vyrukas su plakatu Sabaliauskas, iš Clevelando veteranas, rodos Saiskus, kiti iš Detroito ir iš Baltimorės, kurie sakėsi budėsią visas tris dienas ir naktis. Gaila, kad jie neturėjo plakato. Prie mūsų prisijungė iš Clevelando p. Kudukienė, trys lietuvaits iš Lietuvos, lošusios krepšinį su amerikiečiais ir dar du vyrukai irgi iš Lietuvos. Susidarė grupė apie 15 demonstrantų. Bet laikas jau buvo po 4-ių ir sūnus atvažiavo mus pasiimti, tad turėjom apleisti, beto visą dieną bevaikščiodami buvom išvargę. 10 val. vakare buvome parodyti televizijoje aiškiai pristatant, kad esame lietuviai iš St. Peterburgo Fl., ir net du kartus paskui parodė kalbantį J. Bobelį ir ilgiau rodė mūsų atstovą S. Lozoraitį. Ketvirtadienį rytiniame Washingtono Times buvo atspausdintas aprašymas, o penktadienį nuvykus prie Kapitoliaus jau radau žmonių minią, taip jų vienas atvežė man St. Peterburgo laikraštį su aprašymu apie demonstraciją. Viena ponia tvirtino, kad ir New Yorko laikraštyje buvo nuotrauka ir aprašymas, taip pat matė televizijoje.

J. Taoras,
St. Petersburg, Fl.

Kazys Palčiauskas pradėjo skautauti 1924 m., Šiauliuose ir, būdamas vos 18 metų, buvo pakeltas į paskautininko laipsnį. Būdamas ramaus būdo, nepaprastai atidus, stropus, sugebantis mokytis ir kitus mokyti-auklėti, po 6 metų jis jau pasiekia vyresnio skautininko laipsnį ir yra skiriamas vadovų lavinimo skyriaus vedėju Vyriausiam Skautų Štabe. Greitai K. Palčiauskas perima Brolijos Vadeivos pareigas ir įeina į Tarybą nariu.

Aktyviai dirbdamas aukščiausioje Sąjungos vadovybėje – ruošdamas vadovus, – K. Palčiauskas nepmiršo ir pats tobulintis vadovavimo srityje. Taip 1929 m. jis dalyvauja tarptautinėje skautų vadų stovykloje Anglijoje, o 1934 m. lanko vadovų Gilwell'io kursus, taip pat Anglijoje.

Tolimesniam skautavimo populiarinimui mokyklose, K. Palčiauskas organizuoja mokytojų vasaros stovyklas, kurios buvo labai mėgiamos ir kasmet augo dalyvių skaičiumi.

Pradėjęs studijas Vytauto Didžiojo Universitete, Kaune, K. Palčiauskas įsijungia į Korp! Vytis eiles ir vieną kadenciją eina korporacijos vado pareigas. Pirmosios rusų ir vėliau vokiečių okupacijų metu, jis nenutraukė veiklos skautų organizacijoje, kuri nuo 1940 metų buvo uždaryta. Vokiečių okupacijos metais (1941-44) pogrindyje atgaivintoje skautų vadovybėje, K. Palčiauskas ėjo įvairias pareigas ir per s. Matą Martinaitį palaikė ryšį su vadovaujančiais pogrindžio veikėjais, iš kurių gaudavo įvairių pageidavimų, kuria vaga skautų pogrindžio veikla turėtų krypti.

Tarp pasiūlytų skautams uždavinių buvo šie: ruošti sanitarinei pagalbai galimų nepriklausomybės kovų laikotarpiui. Čia turėjo būti įjungta pirmosios pagalbos ir sanitaro specialybių ruošimas, sanitarinių priemonių gaminimas (nuo tvarsčių iki neštuvų) ir jų sandėliavimas, visame krašte organizavimas ryšinininkų ir oro sekėjų būrių, su farmacininkų pagalba vaistų atsargų sudarymas.

Pasitraukęs iš Lietuvos į Vokietiją, K. Palčiauskas neužmiršo savo skautavimo dienų. Vos karui pasibaigus, jis su eile budrių skautų veikėjų organizuoja lietuvių skautų vienetus okupuotoj Vokietijoje. Taip pat, labai kritišku momentu, kai buvo kilęs pavojus suskilti mūsų skautų organizacijai, jis buvo išrinktas Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininku ir pakartotinai perrinktas šioms pareigoms Kasselio ir Scheinfeldo skautų vadovų suvažiavimuose. Vėliau buvo išrinktas LSS Tarybos garbės pirmininku, tačiau šio titulo atsisakė. Kazimieras Palčiauskas yra apdovanotas visais Lietuvių Skautų Sąjungos garbės žymenimis, įskaitant ir aukščiausią Geležinio Vilko Ordiną.

Lygiagrečiai su tiesiogine skautiška veikla, v.s. fil. K. Palčiauskas ruošė įvairių skautavimo darbui taip reikalingą medžiagą. Čia randame visą eilę nuostatų, programų, straipsnių. Rašė ir redagavo "Skautų Vadą", "Skautų Aidą". Jo straipsniai dažnai pasirodydavo "Mūsų Vytėje".

1936 m. K. Palčiauskas baigė Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune, gaudamas diplomuoto ekonomisto vardą. Kaip pasižymėjusį moksle, ir ypač diplominiame darbe, universitetas pakvietė jį pasilikti mokomojo personalo nariu – asistentu ekonomijos fakultete. Įsitraukęs į darbą universitete, K. Palčiauskas pasižymėjo savo rašiniiais ekonomikos klausimais įvairiuose žurnaluose.

1941 metų sukilimo prieš rusus sudarytoji Laikinoji Vyriausybė pakvietė K. Palčiauską eiti Kauno miesto Burmistro pareigas. Vokiečių okupacinei valdžiai palaipsniui ribojant burmistro teises, Palčiauskas, pirmai progai pasitaikius, pasitraukė iš šių pareigų ir perėjo dirbti į prekybos-pramonės įmones.

K. Palčiauskas, veikdamas Pogrindžio Lietuvių Skautų Sąjungoje, susipažino su politinio pogrindžio veikėjais ir tuoj įsitraukė į jų veiklą, įeidamas į Tautos Tarybos vadovybę, o vėliau ir į VLIK'o suorganizuotas ūkio ir ekonomijos komisijas. Kai 1943 m. kovo 16 d. vokiečiai uždarė Lietuvos universitetus ir pradėjo suiminėti pasižymėjusius lietuvius veikėjus, K. Palčiauskas buvo pogrindžio veikėjų išpėtas, kad gali būti suimtas kaip įkaitas. Palčiauskui pavyko išvengti suėmimo. Suimtųjų

lietuvių-įkaitų, nugabentų į Stuthoff'o koncentracijos lagerį, išgyventi baisumai yra vaizdžiai aprašyti Balio Sruogos "Dievų Miške" ir s. kun. Stasio Ylos "Žvėrys ir Žmonės" knygose.

Atrodytų, kad K. Palčiausko veiklos pakaktų žmogui visam amžiui ir dabar galėtų ramiai leisti savo senatvės dienas. Bet taip nėra. OSI (Office of Special Investigations), su Sovietijos valdžios (KGB) ir Izraelio policijos pagalba, nutarė apkaltinti K. Palčiauską, kad jis, būdamas Kauno miesto burmistru, kolaboravo su vokiečiais ir įvažiavimo dokumentuose neįrašė eitų Kauno miesto burmistro pareigų. Toliau dar buvo pridėta, kad jis Lietuvoje priklausė pogrindžio organizacijai, kuri buvo priešiška nusistačiusi prieš Jungtines Amerikos Valstybes. Pristatė jį kaip žemos moralės žmogų.

Teisme parodymai buvo visiškai vienašališki. OSI surinko įvairių parodymų Lietuvoje iš KGB ir iš Izraelio, net buvo atvežę keletą žydų liudininkų iš Lietuvos. Viskas buvo paruošta, kad K. Palčiauskas būtų nuteistas – kas ir įvyko. Ir – kaip būtų sunku patikėti – tam švelniam darbščiam, pasišventusiam Lietuvai ir jos jaunimui, pavyzdingiausiam iš skautavimo mokyklą išėjusių skautininkų, puikiam lietuviui-idealistui buvo atimta JAV pilietybė, atmesta apeliacija ir šiandien gresia deportacija į Sovietiją.

Ši byla ir teismo sprendimas mūsų tautietį, v.s. fil. Kazimierą Palčiauską, artėjantį prie 83-jo gimtadienio, moraliai ir materialiai labai skaudžiai palietė, jei nesakyti sužlugdė. Jo paties jėgos ir resursai jau senai yra visai išsemti. Turėtos paramos nepakako.

Jam reikalinga mūsų visų moralinė ir finansinė parama. Padėkime jam asmeniškai, ar per organizacijas. Tėvynei kritišku metu jis nedvejodamas priėmė Laikinosios Lietuvos Vyriausybės paskyrimą pareigoms, už ką šiandien jis vienas nepagrįstai tebemoka.

Ar neturėtume dabar, jam kritišku metu, visi kaip vienas stovėti šalia jo!

PAPILDOMOS PASTABOS:

1. OSI ir šią įstaigą palaikanti visuomenės dalis mėgsta panaudoti propagandai visus atvejus, kurie parodo jų galybę – nesvarbu, kokių keliu tai yra atsiokiama. Atsiranda anonimiški "šaltiniai", kuriais laikraštiniškai ir TV korespondentai remiasi. Jie propagandos dvasioje mėgsta išpūsti įvykių eiga, prikeria lietuvių sąskaiton visai nebūtų dalykų ir aplamai stengiasi igelti besikeliančiai Lietuvai.

Labai retai mes tesugebam žmoniškai atsakyti į išpuolius ir atversti tikrąją lapo pusę. Pogromai yra rašoma kaip pavyzdys lietuvių antisemitizmo. Esą Lietuvoj vyravęs aršus nacionalizmas, kuris varžė, neleido žydams laisvai verstis prekyba, turėti pramonės įmones, buvo statomos kliūtys vystyti kultūros centrus.

Teisybė tačiau yra, kad pogromų niekad nėra buvę Lietuvoje. Kaune – laikinoji Lietuvos sostinėje, – maždaug pusė gydytojų ir advokatų buvo žydų kilmės (dvi pelningiausios profesijos). Didesnė pusė prekybos vienetų ir pramonės įmonių buvo žydų rankose. Kultūriniam gyvenime mažumos ne tik kad turėjo pilną laisvę, jos puikiai naudojos valdžios subsidijomis. Jų privačios mokyklos buvo išlaikomos valdžios pinigais. Kunigai ir rabinai gaudavo mėnesinę algą.

Mums reikia viską padaryti, kad K. Palčiausko bylos eiga, o ypač jos galutinis sprendimas, netaptų akstinu Lietuvai šmeižti. Tai ypač svarbu dabar, kada mūsų didelės pastangos yra skirtos atkovoti nepriklausomybę ir išgauti pasaulio valstybių pripažinimą.

2. Turime momentaliai pradėti atakuoti Kongresą ir Teisingumo Ministeriją dėl metodo, panaudotų K. Palčiausko teisme. Beveik visa kaltinama medžiaga gauta iš Sovietų Sąjungos. Liudininkai apklausti Sovietų Sąjungoj. Dabar jaupatys rusai pripažįsta, kad KGB falsifikavo dokumentus ir mokė liudininkus ką turi sakyti.

3. Yra bandoma tiesiogiai susižinoti, kokia situacija yra Palčiauskų namuose, ką ir kaip galima padėti, ar atsirastų kas sutiktų būti "geroji dvasia" - ar "pagalbos ranka", jei tokios reikėtų. Telefonu jau yra sunku išsiaiškinti. Tuo reikalu yra taip pat kreiptasi ir į vietinį Lietuvių Bendruomenės skyrių.

Dabar yra ypač svarbu, kad neatidėliotinai būtų veikama ir reaguojama vieningai.

Reportazas is Vilniaus... (2)

PARUOŠIAMIEJI DARBAI DERYBOMS SU MASKVA

Dr. Antanas Butkus

Prezidentas Landsbergis š.m. liepos 10 d. per Lietuvos radiją kalbėjo apie pasirošimą deryboms su Sovietų sąjungos vyriausybe. Lietuvos Aukščiausioji Taryba sudarė Pasirengimo komisijas politiniams, ekonominiams ir kitoms administraciniams klausimams aptarti ir pasiūlymams suformuoti, kurie bus pateikti atitinkamoms komisijoms Sovietų pusėje. Ruošiami planai, kuriuose etapais bus perduodama visa Lietuvos respublikos valdžia mūsų vyriausybei. Komisijų struktūra daugiaukštė, kurioje planai bus svarstomi vis didėjančiam atsakominguo ir autoriteto lygyje, kol jie bus visai suderinti abiejose šalyse, kad abi vyriausios komisijos galėtų galutinai paruošti sutartis abiejų vyriausybų galvoms patvirtinti.

Sovietų sąjunga jau paskelbė savo vyriausiąją komisiją, kurion įeina aukšti pareigūnai. Jai vadovauja premjeras Ryškovas. Lietuvos komisijų struktūra sudaroma iš apačios, kurioje dalyvauja sričių ekspertai.

Šalia derybų su Sovietų sąjunga, Rusijos vyriausybė su prez. Jelcinu pasiuntė Lietuvai parengti tiesioginę sutartį su Rusija dėl ekonominio bendrabarbiavimo. Pastaroji bus puikus saugiklis prieš eventualios blokados grėsmę iš Sovietų sąjungos. Tas labai svarbu šandien, kada Sovietų sąjungoje yra daug nežinomųjų dėl vyriausybės ir Komunistų partijos ateities.

Prezidentas Landsbergis savo pranešimą užbaigė mintimis apie XIII Dainų Šventę. "Nors oras buvo nepalankus, sakė prezidentas, bet tai neatšaldė mūsų visų džiaugsmo". Šios puikiai surengtos Šventės rezultatai aiškiai rodo, kad lietuviai gali būti ir darniai dirbti kartu nežiūrint kokie iš šalies skaldymai ir kurstymai vyktų. Gera daina mus pakelia. Kai daina krūtinėje – ten nėra plyšių kur skverbtųsi pavydas, įtarinėjimas, kurie galėtų mažinti mūsų pasiryžimą siekti pilnos laisvės ir nepriklausomybės. Tad dainuokime dažnai ne tik salėse, bet ir dainuokime savo širdyse, sakė prez. Landsbergis, tikėdamas, kad sekančioji Dainų šventė bus greit surengta visai nepriklausomajam Lietuvoj, kur susirinks milijonas dainininkų ir šokėjų ne tik iš Lietuvos, bet taip pat iš visų laisvų šalių.

Pabaigai noriu tvirtinti, kad šioji Dainų Šventė aiškiai įrodė, kad mūsų numylėtas kraštas yra jau ir dabar pats Šeiminkas, kuriame dainos skambės ne tik švenčių metu, bet taip pat darbe ir namie su vaikučiais.

XIII DAINŲ ŠVENTĖS ATGARSIAI LIETUVOS SPAUDOJE

Tris dienas demonstruota lietuviška kultūra Pasaulis turėjo būti sužavėtas. Veltui buvo nerimo, kad nebeatpažinsi atvykėlio pagal tautinį drabužį, kad nepamokytas gali apsirėdyti pusiau žemaitiškai, pusiau aukštaitiškai. Suklusti privertė po profesionalaus ansamblių pasirodymo Kalnų parke Katedros aikštėje pasigirdęs muzikinis kičas – gal duoklė miesčioniškam skoniui – "užstalės" repertuaras, kad greičiau išjudintų publiką, rašė po šventės "Atgimimas".

Ar iš tiesų Aukščiausiojo laipsnio būdvardžiais palydėta Dainų šventė, tai mūsų meno kasdieninio puoselėjimo Vaisius? Šventė baigiasi, o kas bus rytoj?, klausia laikraštis.

"LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ"... Taip rašė "Lietuvos Rytas" apie praėjusią Dainų šventę, pridurdamas, kad lietingas savaitgalis Vilniuje pateikė savotišką išbandymą XIII Tautinės šventės – ar tikrai ji čia laukiama Viešnia. Šokių dieną, liepos 7-ąją "Žalgirio" stadijonas buvo pilnas žiūrovų, nors lietaus prisirinkę debesys vis praplyšdavo lietumi...

Labai senos lietuvių šokių tradicijos. Turėjome daugybę papročių ir beveik visus lydėjo šokiai: ramūs, plastiški, išreikšiantys žemdirbių tautos dvasią, jų gyvenimo džiaugsmus, pasaulio supratimą. Matėme šokius, sukurtus visuose keturiuose Lietuvos etnografiniuose rajonuose.

Šokių dienos meno vadovybė ir vyriausioji choreografe Elena Morkūnienė, vyriausioji dailininkė – Regina Songailaitė-Balčikonienė.

Sekmadienį iš Katedros aikštės paskui čia pašventintą Tautinės dainų šventės vėliavą atžygiavo į Vingio parką dainų dienos dalyviai. Eisenoje išsiriavo beveik 370 chorų, pučiamųjų orkestrai ir liaudiškosios muzikos Kapelos. Nesugadino geros nuotaikos smarkus lietus. Nepabūgo jo ir žaliame Neris Vingyje susirinkę žiūrovai.

Smarkiais plojimais žiūrovai ir dalyviai pasitiko dainų šventės rengėjus, chorvedžius, tarp kurių – vyr. meno vadovas ir dirigentas Petras Bingelis. Šventė pradėta Lietuvos himnu, kuriam dirigavo visų Lietuvos dainų švenčių dalyvis prof.

Lietuvoje priimtas karinės prievolės įstatymas

Lietuvos Aukščiausioji Taryba liepos 17 d. priėmė krašto apsaugos prievolės įstatymą, kuriuo numatoma iki metų galo suorganizuoti Lietuvos kariuomenę, karinę prievolę bei alternatyvą tarnybą negalintiems dėl įsitikinimų atlikti karinės tarnybos, praneša Lietuvos Informacijos Centras.

Pagal naująjį įstatymą, "Lietuvos krašto apsauga – tai valstybės veikla, kuria siekiama ginti valstybės nepriklausomybę, jos interesus, sienas ir teritoriją." Šis įstatymas yra laikinas "valstybingumo atkūrimo laikotarpiu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos institucijų perimamo bei tęstinumo principą."

Krašto apsaugos tarnyba apima valstybės sienų, vidaus reikalų, priešgaisrines ir svarbių civilinių objektų gynybą bei gelbėjimo tarnybų formuotes. Tarnybos Lietuvos policijoje, civilinėje aviacijoje, laivyne ar geležinkelioje taip pat įskaitomi į tikrąją krašto apsaugos tarnybą. Krašto apsaugos tarnybose partijų ar visuomeninių grupių politinė veikla draudžiama.

Pagal naują įstatymą, krašto apsaugos prievolę sudaro tikroji krašto apsaugos tarnyba ir atsargos tarnyba, savanoriškumo ir samdos sutarčių principais.

"Kiekvienas Lietuvos pilietis – vyras, sukakęs 19 metų ir tinkantis tarnybai pagal sveika-

tos būklę, privalo atlikti tikrąją krašto apsaugos tarnybą. ...Šaukiami iki 27 metų." Tarnybos trukmė – 12 mėnesių. Savanoriai priimami ir nuo 18 metų amžiaus. Moterys nuo 19 iki 45 metų ir turinčios medicininį ar kitą specialųjį išsilavinimą, gali kaip savanorės tarnauti pagalbinėse ar specialiose tarnybose. Baigę aukštąsias mokyklas ir neišėjusiems karinio mokymo, tarnybos trukmė – 6 mėnesiai. Tarnaujančiųjų amžius neviršija 55 metų.

Pasak įstatymo, "asmenys, atlikę karinę tarnybą TSRS ginkluotosiose pajėgose, pasienio, vidaus reikalų kariuomenėje ar geležinkelio karinėse dalyse, nuo tikrosios krašto apsaugos tarnybos atleidžiami." Nuo tarnybos atleidžiami ir: a) ligoniai, b) dvasiškai ir klierikai, c) baigę aukštąsias mokyklas ir išėję karinio mokymo kursą, d) nusi kaltėliai atsėdėję daugiau kaip 3 metus kalėjime. O tie, kurie dėl savo įsitikinimų negali atlikti tikrosios krašto apsaugos tarnybos, atlieka alternatyvų valstybinį darbą humanistinėse bei komunalinėse tarnybose.

Tarnyba atidedama šiais atvejais: a) aspirantams, b) aukštųjų mokslų studentams iki 26 metų, c) gimnazistams ir technikumų mokiniams iki 24 metų. Taip pat atidedama jeigu šaukiamasis yra vienintelis šeimos maitintojas ar turi du ar daugiau nepilnamečių vaikų. Šių kategorijų asmenys automatiškai įrašomi į atsargą jeigu nebus pašaukti iki 27 metų.

Kas tai liečia krašto apsaugos atsargą, prievolinkai nuo 27 iki 35 metų įtraukiami į pirmosios parengties atsargą, o nuo 35 iki 45 metų – į antrosios.

Naujasis įstatymas garantuoja socialinį aprūpinimą asmenims, tapusiems nedarbingais tarnybos metu bei nurodo, kad atskiras įstatymas apiformins kaip bus tvarkomasi su prievole vengiančiaisiais.

Nors šauktinų tarnybon piliečių skaičius nenurodytas, jį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Šaukimą ir atleidimą vykdo Krašto Apsaugos departamentas, talkinant jo vedamai Vyriausiajai naujokų šaukimo komisijai, kuri kontroliuoja miestų ir rajonų savivaldybių naujokų šaukimo komisijų darbą. Numatyta turėti šaukimus du kartus į metus: balandžio-gegužės ir spalio-lapkričio mėnesiais. Ekologinių katastrofų, stichinių nelaimių atvejais ar grėsiant valstybės saugumui, mobilizuojami vyrai nuo 18 metų amžiaus ir atsargoje esantys prievolinkai.

(LIC)

"ATGIMIMO"

prenumeratoriams užsienyje Pranešame, kad mūsų savaitraštį, kurį siuntinėsim oro paštu, galima užsisakyti nuo bet kurio mėnesio. Kaina 35 JAV dol. arba 40 Kanados dol., arba kita valiuta metams. Čekių siųskite A. ŠILEIKA "ATGIMIMAS" 11 Morningside Ave. Toronto, Ont. Canada M6S 1C1

1990 metų kelionės į Lietuvą

Išvykstama iš Bostono, Chicagos ir New Yorko
10-15 dienų kelionė, Lietuvoje
išbūnant 7-11 dienų

LIETUVA, RUSIJA ir SUOMIJA

15 dienų kelionė, iš jų 7 dienos Lietuvoje:
7 naktys Vilniuje, 2 Maskvoje, 2 Leningrade ir 2 Helsinkyje.
Finnair linija, viešbutis "Lietuva".

Kelionė No. 813, rugpjūčio 13 - 27
\$2459 iš Bostono ir New Yorko
\$2659 iš Chicagos

LIETUVA – 10 dienų kelionė.

8 naktys Vilniuje. Finnair linija.

Kelionė #943 rugsėjo 13-22:

\$1,809.00 iš Bostono ir New Yorko,
\$2,009.00 iš Chicagos.

LIETUVA ir SUOMIJA – 14 dienų kelionė.

11 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Finnair linija.

Kelionė #913 rugsėjo 13-26:

\$2,209.00 iš Bostono ir New Yorko,
\$2,409.00 iš Chicagos.

LIETUVA ir ČEKOSLOVAKIJA – 15 dienų kelionė.

11 naktų Vilniuje, 2 naktys Prahoje. ČSA linija.

Kelionė #105 spalio 1-15:

\$2,159.00 iš Bostono ir New Yorko,
\$2,359.00 iš Chicagos.

LIETUVA ir ČEKOSLOVAKIJA – 12 dienų kelionė.

9 naktys Vilniuje, 1 naktis Prahoje. ČSA linija.

Kelionė #106 lapkričio 5-16:

\$1,699.00 iš Bostono ir New Yorko,
\$1,899.00 iš Chicagos.

ŠV. KALĖDOS ir NAUJIEJI METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė. 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Prahoje. ČSA linija.

Kelionė #1225 gruodžio 21-sausio 4, 1991:

\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko,
\$1,999.00 iš Chicagos.

NAUJIEJI METAI LIETUVOJE – 15 dienų kelionė.

12 naktų Vilniuje, 1 naktis Prahoje. ČSA linija.

Kelionė #1280 gruodžio 29 - sausio 11, 1991:

\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko,
\$1,999.00 iš Chicagos.

Smulkesnėms informacijoms ir brošiūrai, kreipkitės į

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA, 02164
Tel. 617 965 - 8080 Fax 617 332 - 7781

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIS

Tik atsiradę Amerikos žemyne antrojo karo pabėgėliai tuoj pradėjo burtis į visokiausius tautinius, politinius ir kultūrinius vienetus, kad išlaikyti, ugdyti ir atėjus laikui sekančiai kartai perduoti tą iš Lietuvos išsivežtą, stovyklose puoselėtą, visų jausmų kilniausią ir brangiausią – Tėvynės meilę. Neatsilikio ir teatrų grupės. Per pirmą dešimtmetį jų įsikūrė daugel – didesnių ar mažesnių, labai pastovių ar greit išnykusių. Šie išeivijos mėgėjų teatrai padarė ir dar vis daro didelį įnašą į mūsų kultūrinį gyvenimą, paaukodami laiką ir niekeno nematomą, žiūrovų neišivaizduojamą milžinišką darbą, kad išlaikyti mūsų teatro tradicijas, iškelti lietuviško žodžio skambumą ir grožį.

Los Angeles mieste scenos entuziastai pradėjo pasirodyti jau 1949 metais, bet tik penkeriems metams prabėgus, juos į teatrinį vienetą suorganizavo režisierius – aktorius Juozas Kariubas. Taip gimė Los Angeles Dramos Sambūris, per trisdešimt penkerius metus nenuleidęs rankų, nepraradęs entuziazmo ir nenuvylęs skaitlingų, visame pasaulyje išsisklaidžiusių ir gastrolėse pasiektų žiūrovų.

Per tuos trisdešimt penkerius metus po Dramos Sambūrio skėčiu scenon išėjo net virš keturiasdešimties losangeliečių. Daugelį jų laiko tekmė nusinešė, pasuko kelius kita kryptimi, bet kiti liko visam laikui išūkimis scenai ir Sambūriui. Jų tarpe, ar geriau pasakius – priekyje, jau nuo pat pirmos dienos, dominuoja Ema ir Vincas Dovydaičiai. Jie, buvę vieni iš Sambūrio įkūrėjų, iki šios dienos liko Sambūrio Pirmoji Pora.

Per tą ilgą laiką Sambūris turėjo visą eilę gerų ir pasižvėntusių režisierių, nelaidusių Sambūrieciams prarasti entuziazmą,

meilę scenai ir išsisklaidyti, ieškant kitų interesų. Juozas Kariubas, įkūręs Sambūrį, jį režisavo ketverius metus, Gasparas Velička – tiek pat. Net dvidešimt metų – Dalila Mackialienė, vienus metus Danutė Mažeikienė ir nuo 1984 m. iš Clevelando atsikėlęs Vaidilos teatro meno vadovas Petras Maželis. Jisai žinoviškai, entuziastingai ir su didele meile teatrui, ypatinga pagarba lietuviško žodžio tyrumui ir statomo kūrinio autoriui, per šešetą metų iškėlė Sambūrį veik iki profesionalų lygio.

Šiomet Sambūris mini nenutrauktos sceninės veiklos trisdešimt penkerių metų sukaktį. Pirmasis ir iki šiol vienintelis išeivijos teatro vienetas, buvęs pakviestas Lietuvon. Sambūris savo jubiliejų pradėjo švęsti Vilniaus Akademiniame Teatre su Birutės Pūkelevičiūtės trijų veiksmų lyrine drama Žmonės ir Beržai, po to gastroliavęs Kaune ir Panevėžy. Kaip jau spaudoje skaitėte, pasisekimas buvo nepaprastai ir jaudinančiai didelis.

Ilgai pastatymo laukę losangeliečiai, gegužės 19 ir 20 dienomis šį puikiai perduotą Birutės Pūkelevičiūtės veiklą pagaliau turėjo progos pamatyti, išgirsti ir pergyventi dekoracinėmis iliuzijomis fantastiškai padidėjusioje, mažokoje mūsų parapijos scenoje. Abi dienas žiūrovai buvo sužavėti vaidyba, dekoracijomis ir ypatingai autorės Birutės Pūkelevičiūtės veikalo minties nuostabiu išjautimu bei perdavimu.

Šį rudenį, lapkričio 16, 17 ir 18 dienomis Chicagoje vyksta aštuntasis Teatro Festivalis, ruošiamas JAV LB. Krašto Valdybos Kultūros Tarybos. Šie Festivaliai yra mūsų išeivijos Teatro pajėgų didieji pasirodymai, labai verti visuomenės dėmesio ir tinkamos pagarbos. Mūsų

teatralai dirba grynai iš meilės lietuviškam teatrui. Savo atsilankymu ir moraline parama parodome jiems, kiek mes jų nepailstamas pastangas vertiname ir kaip labai esame jiems už jų pasiaukojimą dėkingi.

Nežinau, kokius pastatymus Festivalin atveš kiti teatrai, bet yra tikra, kad tai bus ilgų valandų darbo ir pasiaukojimo vaisiai. Gi Los Angeles Dramos Sambūris parodys žinovų išgirtą, žiūrovų pamiltą, režisieriaus – dekoratoriaus Petro Maželio nuostabiai pastatytą Birutės Pūkelevičiūtės ŽMONĖS IR BERŽAI.

Rūta Sakienė

• DIRVOS VAJAUS LOS ANGELES KOMITETAS, vadovaujamas Jono Petronio per vajaus atidarymo vakarą surinko 10,000 dolerių, kuriuos atsiuntė vajaus vyr. komiteto pirm. Irenai Kriaučeliūnienei. Pilnas aukotojų sąrašas bus paskelbtas vėliau. Visiems aukojusiems reiškama nuoširdi padėka.

LIETUVIŲ DIENOS

Rugsėjo 22 ir 23 dienomis įvyks kasmetinės Los Angeles Lietuvių Dienos. Graži lietuviška programa, tradicinis maistas, lietuviškas menas ir prekyba.

Lietuvių Dienų komitetas norėtų paskatinti ir maloniai pakviesti prekiautojus iš visos Amerikos ir Kanados atvykti į šventę, rugsėjo 22 ir 23 dienomis. Šių metų šventė žada pritraukti daug lietuvių bei amerikiečių, yra puiki proga skleisti lietuviškas tradicijas ir papročius.

Prekybininkai kurie norėtų dalyvauti Lietuvių Dienose, Los Angelėje, skambinkite Birutei Šakalienei (213) 478-9403. Šokių grupės vedėjai kurie norėtų dalyvauti programoje skambinkite Danguolci Varnienei, 213-663-1366.

LIETUVIŲ AKCIJOS CENTRAS

Siekdami koordinuoti pietinės Kalifornijos lietuvių politinę veiklą, Los Angeles LIETUVAI REMTI KOMITETAS birželio 26 dieną atidarė būstinę angliškai pavadintą LITHUANIAN ACTION CENTER. Šio centro tikslas bus rinkti ir plinti vėliausią informaciją apie Lietuvos padėtį ir nurodyti vietinei visuomenei reikalingus ir efektyvius veiksmo kelius. Centre vasarą dirbs du studentai, Tina Petrušytė ir Auris Jarašūnas,

MACHINISTS

Major full-service machinist job shop has night shift opening for the following positions: Horizontal Boring Mill must be able to set up work from blue prints & Close Tolerance

Disassembly Assembly Excellent benefit package plus good job stability and advancement potential. Call 883-6110 or apply at Production experts, Cleveland, Ohio 44125. An Equal Opp. Employer.

(27-29)

ATTENTION: POSTAL JOBS!

Start \$11.41/hour! For application info call (1) 602-838-8885, Ext. M-1753, 6am-10pm, 7 days.

(28-29)

Žmonės ir beržai ... Vaidina Vincas Dovydaičis, Viltis Jatulienė ir Ramunė Vitkienė.

Apie poeziją *Vladas Vijeikis*

Lietuva artojų ir poetų šalis. Kas pasakė? Neatsimenu, ir nečiau lažybų, kurių daugiau. Artojų ar poetų.

Prisipažinsiu, kad ir aš poeziją jaunystėje rašiau. Tik buvo labai sunku. Matyt talento trūko. Dabar Lietuvoje tiek poetų priviso, kad imi galvoti, ar tiek daug talentų atsirado, o gal ir ne bereikia jokio talento? Nepriklausomybės laikais vos keletą tikrų poetų Lietuva išperėjo. Bet dabar – nors riekšiuomis semkis. Ir kokie produktyvūs! Štai vienas poetas (redakcija jį taip vadina) pripildė visą puslapį. Padoriam poetui gal prireiktų dešimtmečio, kol tokia produkcija sugebėtų pasauliui parodyti. Bet šiam poetui užteko tik pusdienio. Tokia tad ir poezija (nesmagu šį žodį naudoti. Mūzos supyks).

Štai skaitome:
Valdas Adamkus
Veža mus
Su ištaigingu auto
Į lietuvių amžino poilsio vietą
Šv. Kazimiero kapines.
Pageltusi nuo karščio žolė,
O lietaus vis nėra ir nėra.

(„Draugas“ 1990.7.14)

Nevarginsiu skaitytojo su tolimesne korespondencija apie orą, lietuvių, kapines. Tokios korespondencijos padorūs laikraščiai nepataisė nė nespausdintų. Bet šiuo atveju įrikiuota į poezijos kategoriją. Tad, neišma-

kurie taip pat bendrabarbiaus su visomis lietuvių, baltų ir amerikiečių organizacijomis kurios dalyvauja kovoje už Lietuvos ir Pabaltijų nepriklausomybę.

Lithuanian Action Center yra Albino Markevičiaus įstai-goje Roque and Mark, 2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA 90404. Telefono numeris: (213) 453-1736, o FAXAS (213) 453-9056. Centro valandos: pirmadienį – penktadienį 10-4.

Centro darbininkai skatina visus tuos kurie gauna bet kokią naują informaciją, turi įdomių pasiūlymų ar turi bet kokių klausimų kreiptis į juos. Laukiame jūsų paskambinimo!

nėliai, pritilkite. Čia kalba Lietuvos poetas!

Ir man skausmas suspaudė širdį. Kodėl aš to poeto nesutikau. Būčiau ir aš pagarbintas ir įamžintas. „Draugo“ skaitytojai būtų pradžiuginti tokiomis eilėmis:

Vladas Vijeikis
Vežė mus su
Pasenusia mašina,
Bet dar judėjo.
Nuvežė į Seklyčią
Septynioliasdešimt pirmoje
gatvėje.
Užsakė koldūnų,
kurie buvo su mėsa
Taip pat ir spirgų
Buvo pridėta.
Aplink senukai
Linksmi kramtė koldūnus.

Tokia poezija galėčiau pripildyti Dirvos porą puslapių, bet žinau, kad nedės. Jie taupo vietą. Draugas turi daugiau vietos.

Draugo poetas sakosi jau yra penkias knygas išleidęs. Nepaprasta pažanga. Nepriklausomoje Lietuvoje, jeigu poetas per visą savo gyvenimą ploną knygėlę išstenedavo, būdavo labai išdidus. O dabar penkios! Už savaitės, palaukit, bus dar keletas. Kad tik popierio nepritrūktų. Ir kaip nepritūks! Gamyba nebesuspėja su kūryba.

Pastūmęs visas abejones į šalį, ėmiau studijuoti poeto kūrybą. Neilgai truko, kol sužinojau paslaptį. Ko gi reikia šių laikų poetui? Turi turėti pieštuką. Toliau pažengę naudoja rašomas mašinėles, Turi mokėti rašyti. Tada savo mintis dėlioja ant popierio. Kas trečią žodį rašai iš naujos eilutės ir pradedi didžiąja raide. Skaitytojai durni, nesupras arba visai neskaitys. Tokiu būdu tampa tituluojamas poetu.

Toliau ir aš rašau eilėmis.

Pastebėjau, kad
Mano rašomoje mašinėlėje
Juostelė labai pasenus.
Ir visas raštas labai
Miglotas.
Gali neįskaityti,
Kam reikia.
Tad pakeičiau juostelę.
Koks pasikeitimas.
Parašęs įdėsiu į voką
Pasiųsiu redakcijai.
Neužmiršiu prilipti
Pašto ženklą.
Tegul skaito redaktorius.
Gal skaitytojai net nematys.

SPECIALI KELIONĖ Į LIETUVĄ DALYVAUTI ŠILUVOS ATLAIDUOSE!

17 dienų kelionė; 14 dienų Lietuvoje, 1 diena Helsinkyje

Kelionė #LSA rugsėjo 5–21 d. ***** \$2,299 iš Bostono ir Niujorko ŠILUVOS ATLAIDAI VYKSTA RUGSĖJO 8–15 d.

Į kelionės kainą įskaitoma: 3 k. valgis kasdieną, apgyvendinimas Palangoje, vila „Žilvinas“ („deluxe“ viešbutis ant Baltijos jūros kranto); ekskursijos po Palangos miestą ir Gintaro muziejų; ekskursijos po Klaipėdą, Klaipėdos Laikrodžių muziejus ir Akvariumas; ekskursija į Kryžių kalną prie Šiaulių; aplankymas veikiančio vienuolyno Kretingoje; transportacija į Šiluvos atlaidus.

Galima pasirinkti: ekskursiją į Vilnių, Nidą, Mosėdžio-Platelių apylinkę ir Kauną; dvi nakvynės.

Dėmesio! Priedo prie Šiluvos atlaidų, „Žilvino“ viešbučiu gali bet kada pasinaudoti grupės arba individualūs keliautojai.

Informacijai ir rezervacijoms kreipkitės į:

BALTIC TOURS
77 OAK St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel.: 617-965-8080 arba Fax: 617-332-7781

Sovietų Sąjungos ir Pabaltijo kraštų demokratai Prahos konferencijoje

Vytautas Skuodis

Š.m. birželio 30 – liepos 8 d.d. Čekijos-Slovakijos federacinės respublikos sostinėje Prahoje įvyko 1989 metais Paryžiuje įkurto koordinacinio centro demokratiniais judėjimams Sovietų Sąjungoje remti "DEMOCRACY & INDEPENDENCE" narių suvažiavimas ir tarptautinė konferencija, pavadinta "Taikus kelias į demokratiją". Tai jau trečioji šios organizacijos tokio masto konferencija. Pirmoji įvyko 1989 m. pavasarį Paryžiuje, antroji – tų pačių metų rudenį Romoje. Apie jas buvo plačiai rašyta lietuvių išsivijios spaudoje. Jos buvo žinomos ir Lietuvoje.

Konferencijos Prahoje pravedimą finansiškai ir organizaciniu atžvilgiu rėmė institucija "THE NATIONAL COUNCIL TO SUPPORT THE DEMOCRACY MOVEMENTS" ir dar 10 kitų JAV privačių kompanijų ir asmenų. Gal todėl ir konferencijos dalyvių tarpe daugiausia buvo amerikiečių, iš JAV atvykusių specialiai į šią konferenciją.

Prahos konferencija skyrėsi nuo ankstesniųjų tuo, kad joje pirmą kartą dalyvavo daug svečių iš Sovietų Sąjungos ir Pabaltijo kraštų. Visi jie savo kraštuose yra demokratinio judėjimo ir pasikeitimo dalyviai. Atvykusiųjų tarpe buvo Sovietų Sąjungos, Rusijos Federacijos, Armenijos ir Lietuvos parlamentų demokratinio sparno nariai.

Pirmąją konferencijos dieną, – liepos 4, konferenciją atidarė ką tik naujai išrinktas Čekijos-Slovakijos federacinės respublikos prezidentas Vaclavas Havelis. Jis pasveikino šios konferencijos organizatorius ir visus jos dalyvius ir pabrėžė konferencijos reikšmę. Paminėjo, jog jis gerai žino, kad organizaciją "Demokratija ir nepriklausomybė" sudaro buvę Sovietų Sąjungos disidentai ir politiniai kaliniai. Prezidentas V. Havelis pastebėjo, kad ir jie, t.y. šio krašto vyriausybės nariai, taip pat neseniai yra buvę disidentais ir politiniais kaliniais ir kad jie ir toliau stengiasi nepasikeisti. Jie sieks, kad Čekijos-

Slovakijos federacinėje respublikoje įsiviešpatautų tikroji demokratija.

Dabartinę padėtį Sovietų Sąjungoje ir jos atskirose respublikose bei Pabaltijo kraštuose vaizdžiai nušvietė savo trumpomis kondensuotomis kalbomis organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" nariai ir svečiai, atvykę iš tų kraštų. Daugelis jų dalyvavo ir spaudos konferencijoje, kuri įvyko prieš konferencijos atidarymą. Lietuvos klausimais kalbėjo V. Skuodis ir Lietuvos parlamento narys Petras Vaitiekūnas. Tą pačią dieną pietų metu kalbėjo JAV atstovas Jungtinių Tautų Organizacijoje Armando Valladares.

Antrąją konferencijos dieną įvyko trys posėdžiai, kurių pavadinimai buvo: "Kelias į demokratiją", "Ar yra laisvosios rinkos alternatyva?" ir "Ką turėtų daryti Vakarai?". Tuose posėdžiuose taip pat kalbėjo kai kurie organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" nariai, svečiai iš Sovietų Sąjungos, Lietuvos darbininkų sąjungos pirmininkas ir Lietuvos parlamento narys Kazimieras Uoka, politologas J.F. REVEL iš Prancūzijos, SIR ALAN WALTERS iš Anglijos, DR. ALBERT WOHLSTETTER iš JAV, Lenkijos senato narys Zbignevas Romaševskis.

Trečiąją konferencijos dieną kalbėjo Čekijos-Slovakijos organizacijos "Chartija 77" nariai, kurie nušvietė Čekoslovakijos kelią į demokratiją, kuri tikrai šiomis dienomis galutinai nugalėjo senąjį komunistinį režimą. Jų diskusijose su amerikiečiais buvo kalbama apie dabartines sunkias ekonomines šio krašto problemas. Du chrovatai iš Jugoslavijos kalbėjo apie jų krašto demokratinį judėjimą.

Bendros šios konferencijos išvados yra tokios: 1) Sovietų Sąjungos kaip totalitarinio socializmo imperijos žlugimas neišvengiamas ir jokia Vakarų pagalba jos nebeišgelbės; 2) Vakarai daro didelę klaidą, darydami pastangas tą imperiją išsaugoti ir ją sustiprinti; 3) Vakarai daro didelę klaidą neįvertindami demokratinio judėjimo, kuris vyks

ta Sovietų Sąjungoje ir net ignoruodami jį. Jo tikslas yra tame didžiuliam krašte įvesti tikrąją demokratiją ir įgyvendinti tikrąją laisvę tuose Sovietų pavergtuose kraštuose, kurie jos siekia; 4) Vakarai taip pat daro didelę klaidą nenorėdami pripažinti konstituciniu-demokratinu būdu atkurtos valstybinės Lietuvos nepriklausomybės.

Organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" narių posėdžiuose, kurie vyko iki konferencijos ir jai pasibaigus, buvo priimtas Armenijos, Azerbaidžano ir Gudijos delegacijų, konferencijos "Taikus kelias į demokratiją" dalyvių komunikatas, Kreipimasis į pasaulio tautas ir valstybių vadovus, Kreipimasis į Vienos konferenciją Pabaltijo kraštų klausimu, Kreipimasis į Tarptautinę žmogaus teisių konferenciją, Kreipimasis į tautiečių antisemitizmo Sovietų Sąjungoje klausimu. Buvo priimtos kelios rezolucijos, kurių tarpe: Dėl padėties Lietuvoje, Kinijos demokratų palaikymui, Dėl fondo Krymo totorių vaikams remti ir kitos. Išvardintieji ir kiti dokumentai buvo išplatinti spaudos ir radijo atstovams.

Šios gerai pasisekusios konferencijos apimtis, jos eiga ir didelis jai dėmesys parodė, kad Sovietų Sąjungos buvusių disidentų ir politinių kalinių įkurta organizacija "DEMOCRACY & INDEPENDENCE" (Demokratija ir nepriklausomybė) susilaukia vis didesnio tarptautinio pripažinimo ir įvertinimo. Deja, jos nariai savosios organizacijos palaikymui moka nario mokesčius žymiai didesnius, negu Amerikos Mokslo akademijų nariai. Mecenatai dosniai remia tikrai konferencijas.

BOSTON

BOSTONIŠKIAI BALISTIKOS KONFERENCIJOJE

Birželio 21-23 dienomis Seattle, WA. vykusioje dvyliktoje balistikos konferencijoje (Association for the Advancement of Baltic Studies) dalyvavo bostoniškiai Milda Bakšytė-Richardson ir jos vyras prof. Robert Richardson. Toje konferencijoje jiedu skaitė paskaitas apie lietuvių liaudies meną: Milda apie lietuvių liaudies kryžius ir koplytėles, o Robertas apie folklorą ir pasakas. Abudu Richardsonai gyvai domisi lietuvių tautine kultūra, o ypač liaudies menu. Ta tema Milda Richardson dažnai skaito paskaitas įvairiuose vietos renginiuose ir universitetuose.

ĮVYKIŲ LIETUVOJE LIUDININĖ

Audra Veitaitė iš Milono praleido paskutinius 5-kius mėnesius Lietuvoje, kur jai teko būti liudininke, o kartais ir aktyve dalyve svarbių įvykių, kaip Lietuvos valstybingumo atstatymo deklaracijos paskelbimas, blokada, moratoriumo nustaty-

Lietuvių Fondo pelno paskirstymas

Tai yra svarbiausias fondo metinis įvykis. Faktinai fondas tam ir egzistuoja, kad lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą paremtų. Daugelis nekantriai laukė, kokie bus paskirstymo rezultatai. Net fondo tarybos ir valdybos žmonės daug nežino, kadangi pelno skirstymo komisija tai atlieka, ir jos nutarimai negali būti pakeisti. Pabaigus skirstymą, birželio 21 d. įvyko fondo posėdis ir jame buvo pranešti rezultatai. Šiais metais buvo paskirstyta 265,955 dol. Tai yra didelė injekcija palaikanti lietuvišką gyvybingumą. Tačiau bus ir nepatenkintu. Kadangi šiemet buvo paskirta 40,900 dol. stipendijoms studentams iš Lietuvos, tad kitos pozicijos kiek nukentėjo.

Švietimui paskirta 54,500 dol., į šią sumą įeina ir parama vadovėlių ir skaitinių leidimui. Lankantiems Vasario 16 gimnaziją (5 moksleiviams iš Pietų Amerikos) 17,000 dol. Studentų stipendijoms 19,700 dol. Menai ir kultūra gavo 39,000 dol. Iš šios sumos: Dailės, muzikos, teatro, žurnalisto ir radijo premijoms 5,000 dol. Lietuvai taip pat atiteko 6,000 dol.

Mokslas 25,325 dol. Čia gal būtų galima paminėti: Lietuvos istorijos II tomui spausdinti 7,000 dol. Išsivijios lietuvių literatūros istorijai leisti 6,000 dol. Br. Makausko knygai Lenkijoje (iš XY stipendijų fondo) 5000 dol. ir įvairios kitos pozijos.

Visuomeniniai reikalai 69,030 dol. Čia stambiausia pozicija atitenka: spaudai ir radijo valandėlėms 23,000 dol. Pasaulio Lietuvių archyvo išlaikymui 5,500 dol. Krikščionybės Idealam Ugdyti Lietuviuose, Nekaltai Pradėtosios Marijos seserims Putnam, CT (iš prel. J. Prunskio fondo) 5,500 dol. Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui (studentų vasaros darbams) 4,500 dol. JAV LB krašto valdybai (studento vasaros darbams) 2,000 dol. JAV LB Socialinių reikalų tarybai (stu-

mas ir t.t. Apie visa tai platesnis jos pasakojimas perduotas laisvės Varpo liepos 15 d. laidoje anglų kalba.

EKONOMIJOS DAKTARAS

Ekonomijos daktaro laipsnį gavo Juozas Petras Kairys, sūnus Rozalijos ir Juozo Kairių, buv. Fitzmaurice Motor Sales Brocktone savininkų, dabar gyvenančių Cape Code. Jaunasis daktaras baigė 1981 m. Harvardo universitetą su pagyrimu (Magna cum laude), eilę metų dirbo įvairiose finansų įstaigose New Yorke, 1987 m. Chicagos universitete gavo magistro laipsnį, o dabar tas pats Chicagos universitetas suteikė jam daktarą. Pradedant naujais mokslo metais, Dr. Juozas Petras Kairys dėstys Western Ontario universitete Londone, Ont. Bene penkis kartus Juozas Petras Kairys dėstys Western Ontario universitete Londone, Ont. Bene penkis kartus Juozas Petras Kairys lankėsi Lietuvoje.

dento vasaros darbams) 2,000 dol. Vyresniųjų lietuvių centrui Chicagoje paremti 2,000 dol. PLB valdybai (studento vasaros darbams) 2,000 dol. Lietuvių Fondo valdybai (studento vasaros darbams) 2,500 dol. Pasaulio Lietuviai (studento vasaros darbams) 2,000 dol. Lietuvos Konsulatui Chicagoje (studento vas. darbams) 1,000 dol. Lietuvos Pasiuntinybei Washingtone (studento vas. darbams) 2,000 dol. Čia buvo išminėtos tik stambesnės sumos. Kaip mato, kiek daug įvairių gerų darbų paremta. Kiek studentų turės vasaros darbus! Tenka pažymėti, kad šiemis darbams parenkami studentai, kurie yra aktyvūs lietuviškame gyvenime.

Jau buvo minėta, kad šiame skirstyme teko ir į laisvėjančios Lietuvos reikalus atsižvelgti, tad ir buvo paskirta 46,900 dol. Vliko valdybos posėdyje 1990. III. 17-18 d. buvo nutarta įsteigti "Demokratinės Lietuvos atstatymo fondą" ir tam reikalui paskyrė 500,000 dol. (Dirva 1990. III. 29). Nors aiškiai nepasakyta, bet galima prileisti, kad ši suma būtų iš Tautos Fondo. Tai būtų natūralu, kadangi visą laiką yra kartojama: "... kiekvienas centas eina Lietuvos..." Lietuvių Fondo paskirtis yra visai kita: "... telkia lėšas ir gaunamomis pajamomis remia lietuvių švietimą, kultūrą, mokslą; skatina išlaikyti tautinius papročius ir kalbą... (Lietuvių Fondo Įstatai 1)". Tačiau Fondas atsižvelgdamas į besikeičiančią padėtį, pasiūlė įtraukti ir Lietuvos reikalus. LF metiniame narių suvažiavime 1990. III. 31 d. priėmė šiuos nutarimus: (2) Suvažiavimas leidžia panaudoti vieną milijoną dolerių iš turimo pagrindinio kapitalo Nepriklausomos Lietuvos švietimo ir kultūros reikalams, prisilaikant LF įstatų, ir paveda Lietuvių Fondo tarybai šį nutarimą vykdyti. (3) Suvažiavimas pritaria Lietuvių Fondo tarybos siūlymui iki 50 % pelno skirti Lietuvos kultūros ir švietimo veiklai remti ir prašo Pelno skirstymo komisiją į šį nutarimą tinkamai atsižvelgti.

Paskutiniame posėdyje šie suvažiavimo nutarimai buvo svarstomi. Norint juos įgyvendinti, reikėtų atitinkamai pakeisti fondo įstatus. Mano nuomone, būtų pavojaingas reikalas įstatų kaitalio. Geras pavyzdys yra: ... tai Amerikos kongresas, kuris nei vėliavos apsaugai nenori keisti konstitucijos! O antra, Nepriklausomos Lietuvos dar nėra! Jokių pinigų negalima per Maskvą siųsti.

Šiuo metu vienintelis kelias ir tebutų, tai stipendijos atvykstantiems pasitobulinti. Bet jokių būdu ne tiems, kurie ieško geresnio gyvenimo. Fondas turi išlaikyti savo paskirtį bet nepasidaryti imigracijos agentūra, arba šalpos įstaiga!

J. Žygas

LAISVĖS VARPAS sekma-dieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Tel. 508 - 586 - 7209.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

A. Eidinto knyga apie Antaną Smetoną

"Minties" leidykla Vilniuje neseniai išleido A. Eidinto parašytą studiją: Antanas Smetona. Paaiškinamaj antraštelėje sakoma, jog tai politinės biografijos bruožai. Knyga nedidukė, 248 psl., 8 x 5 colių. Pats A. Eidintas ir įvadą parašė, kurio pradžioje sakoma:

"Šiandien istorijos mokslui keliami nauji reikalavimai – pažinti istoriją tokią, kokia buvo, su visomis srovėmis ir jų veikėjais, su jų politinėmis nuostatomis ir būdais jas įgyvendinti. Nagrinėjant XX a. Lietuvos istoriją apsieiti be Antano Smetonos neįmanoma. Jis dalyvavo beveik visuose 1905 – 1940 m. Lietuvos visuomenės svarbiausiose įvykiuose, o kai kuriems iš jų, ypač vykusiesiems 1919 – 1920 ir 1927 – 1940 m., turėjo didžiulę įtaką. Parašyti A. Smetonos objektyvią politinę biografiją Lietuvoje anksčiau, iki partijos paskelbtos pertvarkos ir viešumo politikos, nebuvo jokių galimybių".

A. Eidintas galėjo pasinaudoti įvairia Lietuvos archyvuose esančia medžiaga, kuri buvo neprieinama A. Merkeliui A. Smetonos monografiją rašant. Tai įvairūs anų laikų laiški, Lietuvos valstybės tarybos protokolai ir kt. 1984 – 1985 metais A. Eidintas stažavo JAV universitetuose, pasinaudojo proga ir daug sakosi čia surinkęs medžiagos, įskaitant ir buvusio Dirvos redaktoriaus Kazio Karpiaus laiškus, kurie nušviečia A. Smetonos veiklą Amerikoje.

Savo studijoje A. Eidintas mini ne tik Merkeliui parašytą monografiją, bet ir eilę kitų autorių raštus apie A. Smetoną. O tokių raštų autorių daug: J. Augustaitis, V. Šliogeris, K. Binkis, J. Kisinis ir kt. Pasinaudota ir atsiminimais Basanavičiaus, Višinskio, M. Biržiškos, P. Klimo, S. Kairio, J. Gabrio, S. Raštikio ir kt., kai jie atsiminimus rašydami vienaip ar kitaip paminėjo Smetoną.

Rašydamas apie tautos vado garbinimo laikotarpį A. Eidintas daro išvadą, jog tada vyravo giriamoji – proginė publicistika, kurioje mažai vertingų, nuodugnių apibendrinimų. Ir esą istorikas Z. Ivinskis 1938 – 1939 m. rašydamas negalėjęs atvirai tiesos pasakyti, kaip Ta-

ryboj vyko diskusijos dėl Nepriklausomybės akto teksto ir jo paskelbimo.

Knygoj yra 36 fotografijos paryškinančios A. Smetonos veiklą ir pavaizduojančios tolaikinius lietuvių veikėjus. Pirmoji fotografija yra 1911 – 1912 m. Lietuvių mokslo draugijos komiteto Vilniuje, o paskutinė – A. Smetonos laidotuvis Clevelande. Priedu išspausdintos pavardės, pažymint pareigas, visų Lietuvos ministerių kabineto narių 1918 – 1940 m. Studijos tekste paminėtų asmenų pavardžių rodyklė užima šešius puslapius – tai vis asmenybės, kurių apie A. Smetoną rašant aplenkti nepaminėjus nemanoma.

Žinoma, istorikai istoriko darbą ir tevertina, o eiliam knygos skaitytojui Lietuvoje ar čia išseivijoje A. Eidinto knyga bus naudinga paskaityti, prisiminti bei pažinti anuos laikus. Išspausdinta 50,000 tiražu.

Kazys Januta

MIRĖ MARIUS SAJAUSKAS

Birželio 23 d. Detroito mirė Marius Sajauskas, 70 m. amžiaus, priklausęs Švyturio šaulių kaupti, Dariaus ir Girėno klubui, buvęs Alkos teatro grupės narys, dažnai talkinęs šv. Antano parapijos chorui.

Atsisveikinimas įvyko Harris laidotuvių koplyčioje.

Birželio 27 d. palaidotas Visų Sielų kapinėse.

PRISIMINTAS P. JANUŠKA

Prieš ketvirtą metų Detroito mirė daugelio organizacijų veikėjas Petras Januška. Už jo vėlę bus aukojamos mišios liepos 28 d. St. Gabriel bažnyčioje, Windsore. Žmona, sūnus ir dukros prašo jo draugus prisiminti maldoje.

(ag)

Due to Rapid Growth and Internal Promotions, A Malvern Company has the following immediate openings:

Grinding Machine operators, and Machine Helpers who are mechanically INCLINED. Able to use MEASURING TOOLS, Experienced at operating High Production machinery. If you are looking for Job stability. Call Personnel Dept. 215-296-2800

(27-29)

Lietuvos respublikos prezidentas Vytautas Landsbergis pokalbyje su Juozu Kazicku, finansininku, iš New Yorko.

A. Žižiono nuotr.

Kodėl Kopenhagoje Pabaltijo valstybėms nesuteikė stebėtojo statuso

Liepos 18 d. įvykusioje JAV Kongreso Helsinkio komisijos apklausoje du Senato nariai tyrė kuriais aplinkybėmis Lietuvos, Latvijos bei Estijos prašymai gauti stebėtojų teises Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje, įvykusioje Kopenhagoje birželio mėnesį, buvo atmesti, praneša Lietuvių Informacijos Centras.

Helsinkio komisijos apklausoje liudijo JAV delegacijos Kopenhagoje vadovas ambasadorius Max Kampelman ir du JAV delegacijai priklausantys Alfonse D'Amato ir Frank Lautenberg bei kongresmenas Steny Hoyer.

Ambasadorius Kampelman komisijai įteikė raštišką pranešimą apie Kopenhagos konferenciją, kuriame užsiminė apie Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrų apsilankymą Danijos sostinėje. Pareiškime tvirtina, kad šie ministrai prašė stebėtojų statuso, nors tiek jiems, tiek ir amerikiečiams buvo aišku, kad nebus reikalo konsensuso šiuo klausimu. Nepaisant to, amerikiečiai reikalavė, kad konferencijos sekretoriatas oficialiai reaguotų į pabaltiečių prašymą, tokiu būdu jiems parodydamas tinkamą pagarbą. Kampelman pareiškime atkreiptas dėmesys į tai, kad JAV delegacija Kopenhagoje išreiškė viltį, jog Pabaltijo valstybės vieną dieną galės oficialiai dalyvauti ESBK konferencijose. Paminėta ir tai, kad JAV delegacija globoja spaudos konferenciją, suruoštą Pabaltijo

šalių ministrams Kopenhagoje.

Ambasadoriaus Kampelman žodinis pareiškimas skyrėsi nuo jo raštiško pranešimo ir neminėjo Pabaltijo klausimo. Ambasadorių apklausinėję senatoriai bei kongresmenai jam pateikė įvairius klausimus. Senatoriai D'Amato ir DeConcini sustojo ties Pabaltijo klausimu. Senatorius D'Amato nusiskundė, kad Kopenhagoje Albanijai buvo suteikta stebėtojo teisė, o Pabaltijo šalims – ne. Klausė kokios perspektyvos Lietuvai, Latvijai ir Estijai gauti stebėtojų statusą?

Kampelman išsamiai paaiškino Pabaltijo stebėtojų statuso klausimo istoriją. Prieš Kopenhagos konferenciją jis gavęs laišką iš Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio, prašančio kažkokio statuso Lietuvai ESBK sudėtyje. Kampelman AT pirmininkui Landsbergiui parašė atsakymą kuriame jam paaiškino, kad nesant vieningos nuomonės ESBK narių tarpe Pabaltijo klausimu, nerealu tikėtis, kad Lietuva gaus stebėtojo statusą.

Toliau, Kampelman pasakojo kaip jis Kopenhagoje susitiko su Pabaltijo šalių užsienio reikalų ministrais. Pasak jo, visi išreiškė, kad jie nekantriai laukia derybų su Sovietų Sąjunga. JAV, iš savo pusės, viešai ragino sovietus pradėti tokias derybas su pabaltiečiais. Kampelman sakė, kad per jo susitikimų su Estijos, Latvijos bei Lietuvos užsienio reikalų ministrais, nė vienas iš jų neprašė stebėtojo statuso. Tačiau, sekančią dieną JAV suruoštoje spaudos konferencijoje trys ministrai viešai pareiškė norą gauti tokias teises. Oficialūs jų prašymai buvo perduoti ESBK konferencijos sekretoriatui.

Sekretoriato vadovas kreipėsi į Kampelman, klausė kaip jis turėtų reaguoti. Kampelman atsakė, kad pabaltiečių kreipimąsi reikia padauginti ir išdalinti visiems ESBK konferencijos dalyviams, kad jie galėtų jį apsisvarstyti. Sužinoję apie Kam-

pelman siūlymą, sovietų atstovai užprotestavo ir bandė blokuoti laiško dalinimą. Tačiau, Kampelman apie tai gavęs žinią reikalavo, kad laiškas būtų išdalintas, kas ir buvo padaryta. Sovietai tada oficialiai sekretoriatui pareiškė, kad jie priešingi stebėtojo statuso suteikimui. Po to, Kopenhagos konferencijos metu, JAV, Danija ir kitos delegacijos viešai išreiškė viltį, kad kai ESBK konferencija įvyks 1991 m. Maskvoje, trys Pabaltijo šalys bus pilnateisės Helsinkio proceso narės.

Kai atėjo senatoriaus DeConcini eilė pateikti klausimus, jis sugrįžo prie Pabaltijo klausimo. Norėjo sužinoti kada ir kokių būdu sovietai uždėjo veto pabaltiečių prašymui. Kampelman negalėjo konkrečiai atsakyti į klausimą, nes jo žiniomis, sovietai nieko raštiškai ESBK sekretoriatui neįteikė.

Toliau, senatorius DeConcini išreiškė savo nuomonę, kad derybos tarp Pabaltijo šalių ir Sovietų Sąjungos turėtų prasidėti. Apgailėstavo, kad pasak Estijos užsienio reikalų ministro Lennart Meri, kuris apklausoje dalyvavo kaip svečias ir su senatorium buvo anksčiau kalbėjęs, Maskva ne tik atsisakius pradėti derybas, bet dargi taiko subtilią represiją Pabaltijo šalims. Jis klausė ambasadoriaus Kampelman, ar JAV valdžia toliau ragins sovietus sėsti prie derybų stalo ir ar derėtų tai daryti Paryžiaus konferencijoje?

Ambasadorius Kampelman atsakė, kad derėtų JAV-ėms kelti Pabaltijo klausimą visuose susitikimuose su sovietais. Jo žiniomis, blokada Lietuvai dalinai nuimta bet nėra derybų. Jis buvo informuotas, kad pradeda reikštis tam tikri nesutarimai tarp pačių pabaltiečių, kurie komplikuoja padėtį.

Senatorius DeConcini išreiškė susirūpinimą, kad sovietų valdžia daro grąsinimus Estijai. Jis davė suprasti, kad JAV turėtų labai atidžiai stebėti sovietų veiksmus ryšium su Pabaltijo valstybėmis.

(LIC)

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

WOOD & METAL PATTERN MAKERS

Manufacturing facility is looking for wood and metal pattern makers. Experience required. Excellent benefit packages, including pension plan. Salary commensurate with experience. Equal opportunity employer. Send resume or application to:

Covert Manufacturing Inc.
303 E. Parson St.
Gallion, OH. 44833

LEMONT

PRISIMINĖ TRĖMIMUS

LB Lemonto apylinkė birželio 17 Pasaulio lietuvių centre paminėjo Baisiojo birželio lietuvių tragiškų įvykių sukaktį.

Minėjimą pradėjome vėliavos pakėlimu. Prieš jos pakėlimą kalbėjo apylinkės pirmininkas Kęstutis Sušinskas. Jis kvietė prisiminti mūsų brolius ir seseris, tėvus, senelius ir vaikus, kurie okupanto sukišti į gyvulinius vagonus, buvo vežami į nežinią, į tremtį. Pabrėždamas jų kančias ir gyvybės aukas, jis taip pat kvietė prisiminti visai mūsų tautai padarytas ir dar šiandien tebedaromas skriaudas.

Pakėlus vėliavą visi ėjome į bažnytelę. Mišių metu labai gražiai giedojo bažnyčios choras, vadovaujamas Rasos Pasko-čimienės.

Po pamaldų skubėjome į salę. Ant sienos kabėjo raudonais vagonais "perkirstas" didelis Lietuvos žemėlapis. Valdysbos narys dailininkas Algis Trinkūnas labai sumaniai sugalvojo pabrėžti šiurpų trėmimo vaizdą per visą žemėlapi uždėtu raudonu traukiniu. Tai priminė

Prie Lietuvos žemėlapio dail. Algis Trinkūnas ir Kęstutis Sušinskas.

pilnus lietuvių vagonus, išriedančius į Sibirą. Lietuviai buvo tremiami tik todėl, kad mylėjo savo gimtą žemę ir norėjo gyventi joje laisvi ir nepriklausomi. Minutės tylą pagerbėme žuvusius už Lietuvos laisvę. Prie mikrofono pakviestas dr. Petras Kisieličius, pagrindinis kalbėtojas, sakė:

"Negalime užmiršti to skausmo ir kančių, kurias išken-tėjo mūsų tauta. Ypač šiandien, kada viso pasaulio dėmesys atkreiptas į mus, rodykime mums daromas skriaudas. Mes turime ieškoti kelių, kaip prieiti prie žmonių, kurie galėtų padėti mūsų tautai. Raginkime juos remti Lietuvą ir jos kovą už žmogaus ir tautos laisvę. Mes norime laisvės ir jos siekiame labai taikingu būdu. Supraskime, kaip yra svarbu būti vienybėje su kovojančia tauta. Padėkime jai. Remkime tuos, kurie mums padeda. Tikėkime į mūsų tautos drąsą ir ištvermingumą. Taip pat tikėkime į jos laisvę ir šviesesnę ateitį."

Jautrus ir įtikinantis prelegento žodis buvo šiltai priimtas. Po paskaitos Kęstutis Su-

šinskas padėkojo prelegentui, gausiai susirinkusiems dalyviams ir pakvietė visus sugiedoti "Lietuva brangi".

Taip baigėme lietuvių tautos tragiškųjų įvykių minėjimą naujoje, bet vis gausėjančioje lietuvių gyvenvietėje Chicagos pietvakarių apylinkėje.

Bronė Nainienė.

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

G. Leonienė, Bradford	30.00
Lietuvių Moterų Fed.	
Philadelphijos klubas	25.00
B. Flynn, Madeira	10.00
B. Garlauskas, Euclid	5.00
A. Grina, Pittsburg	25.00
J. Daunorienė, Oak Lawn	25.00
V. Chaves, Marstons Mills	10.00
J. Kizlauskas, Jamaica	50.00
K. Tuskenis, Palm Beach	10.00
A. Braškys, Sudbury	5.00
A. Lauraitis, Willow Sprgs	25.00
D. Liepas, Michiana	25.00
J. Smulskis, Lima	15.00
R. Petkevičius, Lewiston	25.00
H. Bagdonienė, Oak Lawn	25.00
J. Taruška, Madeira B.	10.00
Iz. Jonaitienė, Euclid	10.00
J. Juška, Chicago	5.00
A. Kašuba, St. Petersburg	10.00
S. Kuzmickas, S. Monica	20.00
Lietuvių kultūrinių	
Darželių D-ja, Clevelande	50.00
X.Y., Chicago	10.00
V. Apanius, Chesterland	25.00
J. Dilys, St. Catherines	15.00
A. Cieminis, Rochester	5.00
V. Vaitužis, Satellite B.	5.00
V. Šukys, Surfside	10.00
R. Čepulis, Chesterland	10.00
J. Savickas, Chicago	15.00
M. Margevičius, Cleveland	5.00
Dr. Vl. Bložė, Strongsville	1,000.00
M. Pasker, St. Petersb.	15.00
P. Naureckas, Lemont	15.00
Vl. Šniolis, S. Pasadena	50.00
E. Eitas, Wareham	10.00
V. Peseckas, Beverly Sh.	10.00
A. Misiūnas, Detroit	10.00
L. Juškėnas, Chicago	5.00
V. Dargis, Madison	25.00
L. Barmus, Chicago	10.00
I. Šukys, Cleveland	15.00
A. Pauliulis, Waterbury	5.00
A. Diržys, Woodhaven	10.00
Br. Juodelis, Willowbrook	10.00
A. Kuolas, Oakville	10.00
JAV LB Providence apyl.	
valdyba	25.00
A. Dragunevičius, Farmington	5.00
P. Girnys, Anglija	25.00
K. Grigas, Salinas	5.00
J. Mikonis, Richmond Hts.	5.00
V. Šimkus, Chicago	25.00
J. Glodenis, Los Angeles	10.00
M. Tonkūnas, Chicago	15.00
S. Paulius, Chicago	25.00
V. Vilkutaitis, Cleveland	50.00
J. Adomaitis, LaSalle	10.00
J. Juozaitis, Juno Beach	25.00
P. Ašiura, New Buffalo	15.00

Ig. Verbyla, Cleveland	50.00	J. Gudėnas, Euclid	20.00
K. Tirva, Ormond B.	10.00	A. Kavaliūnas, Cleveland	5.00
P. Druskis, Ft. Myers	5.00	J. Bernot, Union	25.00
V. Koklys, Hacienda	10.00	I. Alantienė, Redford	25.00
M. Jasėnas, Deposit	20.00		
M. Krasauskas, Baltimore	25.00		
A. Basiulis, Redondo B.	10.00		
B. Valiukėnas, Dearborn Hts.	5.00		

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.*

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ,
PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ,
KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvar-kome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsi-kimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

Juozas Milkonis
Realtor, Notary Public

East Shore Realty

Namų ir žemės pardavimas - nuomavimas

Bus. phone: 481-6900
Home phone: 531-2190

18021 Marcella Road
Suite 2
Cleveland, Ohio 44119

LKRŠ Clevelando skyriaus įsteigė-
jui ir ilgamečiui buv. pirmininkui

A. A.

ANTANUI GARKAI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame
žmoną ELENA, sūnus JONĄ ir
ANTANA, jų šeimas, gimines bei
artimuosius.

LKRŠ Clevelando skyr.
Komitetas

A. A.

Mielam Klubo Nariui

ANTANUI GARKAI

mirus, jo žmonai, klubo narei,
ELENAI, sūnams ALGIUI ir JO-
NUI, visiems šeimos nariams, gimi-
naičiams ir artimiesiems reiškiamo
širdingiausią užuojautą.

Daytona Beach Lietuvių
Klubo Valdyba.

A. A.

ANTANUI GARKAI

mirus, jo žmoną ELENA, sūnus
ALGI ir JONĄ visus šeimos narius
ir artimuosius giliai užjaučiame ir
dalinamies bendra širdgėla.

Juozė ir Jonas
Daugėlos

Florida.

Kalba dr. Petras Kisieličius.

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:

Taupymo Saskaitys, Certifikatus, IRA, Čekių Saskaitys, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens saskaitys,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji saskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

• **LIETUVIŲ KULTŪRINIO DARŽELIO** gražioje vakaronėje, kuri įvyko liepos 21 d. Gwinn sodyboje Bratenahlyje, dalyvavo apie 50 svečių, kurie parėmė Lietuvių Kultūrinio Darželio atstatymą.

Muzikinę programą atliko Clevelando muzikos instituto absolventės – smuikininkė Anita Steadam ir violončelistė Anitra Dreyfuss.

Malonią staigmeną padarė Kauno ansamblis "Griežlė", Ansamblis, pakviestas Kultūrinių Darželio valdybos, programą papildė lietuviška muzika ir daina.

Sekmadienį ansamblis taip pat dalyvavo dr. Jono Basanavičiaus biusto atidengime Kultūriniuose Darželiuose ir antradienį, liepos 24 d. 7:30 v.v. davė koncertą Dievo Motinos parapijos salėje.

• **KUN. GEDIMINAS KIJASKAS, S.J.** Dievo Motinos parapijos Clevelande klebonas, šiuo metu atostogaujantis Kanadoje, siūsdamas linkėjimus Dirvai ir visiems clevelandiečiams, rašo kad liepos 9 d. drauge su kun. J. Kubiliūnu, S.J., atšventė jo 50 metų kunigystės sukaktį ir dabar ruošiasi grįžti namo. Pakeliui žada aplankyti Bostone sergantį bičiulį poetą Stasį Santvarą.

• **IGNAS VERBYLA.** Clevelande, Oh., prisimindamas prieš 3 metus mirusią savo seserį a.a. Uršulę, Dirvai paremti paaugojo 50 dol. Ačiū už paramą.

• **REGINA IR VYTAUTAS VILKUTAIČIAI,** Cleveland, Oh., Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

• **GRAŽINA KUDUKIENĖ** liepos 19 d. Los Angeles, Heritage žurnalo renginyje "Women We Love" – pagerbiant išskirtinai pasižymėjusias moteris, – atstovavo ten kvietimąjį Lietuvos ministrę pirmininkę Kazimierą Prunskienę, negalėjusią pagerbime dalyvauti.

• **JURATĖ BALAŠAITYTĖ,** čiuurlionietė, birželio 21 d. susituokė su Edvardu Andros. Sutuoktuvėse dalyvavo tik šeimos nariai ir artimieji.

RAMOVĖNŲ GEGUŽINĖ LKVS "Ramovė" Clevelando skyrius, žurnalui "Karys" ir laisvėjančiai Lietuvai paremti, liepos 29 d. 12 val., prie Erie ežero tarp Landseer ir Canterbury gatvių rengia gegužinę. Bus karšti pietūs, veiks gėrimų stalas, loterija ir kiti malonumai.

Clevelando ir apylinkės lietuviai, maloniai kviečiami į gegužinę atsilankyti ir tuo prisidėti prie žurnalo "Karys" išsilaikymo ir laisvėjančios Lietuvos vaizdo "Pagalba Lietuvai".

• **MĖLYNĖS (blueberries)** prisirpusios mėlynuoja laukuose. Atvykite patys į mūsų farmą prisirinkti kviečia Alfredas ir Olga Pokarski, 2299 Haines Rd., Madison, OH. 44057, tel. 428-4273.

PAREMKIME ČIUURLIONIO ANSAMBLIO KELIONĘ Į LIETUVĄ

Lietuvių Tautinio Meno Ansamblis "Čiuurlionis", įkurtas komp. ir dirigento Alfonso Mikulskio 1940 m. sausio 15 d. Lietuvos sostinėje Vilniuje, penkių dešimtmečių veiklos sukaktį sėkmingai atšventė 1990 m. gegužės 5-6 dienomis, jungdamas ją su Lietuvos valstybės atgimimu, su visos tautos naujomis viltimis ir džiaugsmu.

Ansamblis nepalaužiamu ryžtu ir energija Lietuvos laisvės netekties metais ugdė išeivijos tautinę dvasią, kėlė viltį, iškiliai garsino Lietuvos vardą ir žadino jos laisvės siekius.

Didžiausias a.a. Alfonso Mikulskio ir ansamblio troškimas – grįžti į laisvos ir nepriklausomos Lietuvos sotinę Vilnių. Šis testamentinis įsipareigojimas vykdomas: š.m. rugsėjo 1 dieną ansamblis pilname sąstato vyksta į Lietuvą. Koncertus atliks Kretingoje, Klaipėdoje, Panevėžyje, Kaune ir Vilniuje. Giedosime Marijos Taikos Karalienės šventovėje, kuri komunistų buvo atimta ir naudojama kitiems tikslams, ir Vilniaus Arki katedroje.

Ansamblis kelionė Lietuvon – tai nevystantis vainikas visai jo kultūrinei veiklai, neišmatuojamas įnašas Lietuvos laisvinimo žygiams ir milžiniška paskaita mūsų broliams ir sesėms tėvynėje nepavargti ir nepalūžti sunkiose valandose.

Ši išvyka pareikalauja daug fizinių jėgų ir materialinių išlaidų. Ansamblis fiziniai jaučiasi stiprus, profesiniai yra paruoštas Lietuvos dirigento Gedimino Purlio ir, tikime, neapvils laukiančių tėvynėje. Vyresnieji čiuurlioniečiai, su labai mažomis išimtimis, patys apmoka kelionės išlaidas. Tačiau jaunimui, kanklininkams ir kitiems studentams reikia paramos.

Štai dėl ko yra kreipiamasi į visus prašant paremti, pagal išgales, šią ansamblio istorinę kelionę į Lietuvą.

Lietuvos filmuotojai, atvykę į Clevelandą, buvo dr. Vladas Bložys, bei jų dukters dr. Dalios svečiai. Prieky dr. Vladas Bložys. Sėdi iš kairės Audrius Stonys, dr. Dalia Bložytė, Arūnas Matelis, Lili Bložienė, Artūras Jevdokimovas ir Vytautas Landsbergis.

Lietuvos filmuotojus pasitinkant

Tuščias sklypas ant kurio namas anksčiau stovėjo, apleista bažnyčia ir kankinimo kėdė – tai tokie nelaukti vaizdai buvo filmuose, kuriuos keturi Lietuvos filmuotojai rodė Clevelande liepos 14 d., Dievo Motinos parapijos konferencijų kambary, pripildytam žiūrovų.

Vytautas Landsbergis, Artūras Jevdokimovas, Arūnas Matelis ir Audrius Stonys – visi filmavimo ir filmų režisavimo studentai – rodė šešius, savo anksčiau Lietuvoje susuktus filmus. Kiekviena juosta, maždaug 10 minučių ilgio, atskleidžia Lietuvos žmonių gyvenimo patirtis. Juostos yra ne tik dokumentarinės, bet stilistiniai padarytos ir kai kurios net poetinės. Jose matai laisvės demonstraciją, grįžusį iš tremties kunigą, atstatymą bažnyčios, gyvenimą kalėjime ir avantgardinį poetą Vytautą Bložį.

Landsbergis, Jevdokimovas, Matelis ir Stonys atvyko į New Yorką vienam mėnesiui pas Joną Meką, studijuoti filmų meną jo vadovaujame filmų archyve. Po to jie buvo paprašyti parodyti savo filmus lietuvių kolonijose. Jiems buvo sudaryta kelionė aplankyti Philadelphia, Baltimorės, Hartfordo, Bostono, Clevelando, Detroito ir Chicago lietuvių.

V. Landsbergis, prezidento Vytauto Landsbergio sūnus, yra baigęs lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą Vilniaus universitete ir yra išleidęs dvi poezijos knygas. Dabartiniu laiku jis ir jo kolega Jevdokimovas yra trečio kurso studentai Tbilisi, kur

studijuoja teatro meno institute kino režisūrą ir filmavimą. Tbilisi teatro meno institutas yra vienas iš trijų visoje Sovietų Sąjungoje. Pabaltijo valstybės tokio instituto neturi.

Landsbergis lankosi jau antrą kartą JAV. Prieš metus koncertavo Amerikoje su Ratilio ansambliu. Šį kartą jis parodė dvi savo juostas – "Tėvas" ir "Koncertas" – abidvi apie poetą Vytautą Bložį, kurio poezija buvo ilgą laiką uždrausta, cenzūruojama ir nespausdinama. Landsbergis bandė parodyti poeto Bložės biografiją ir jo kūrybą ekrane, imituoju jį absurdo surrealistinę poeziją.

Nors dabar leidžiama be trukdymų filmuoti, kartais susidaro kliūčių. Anot Jevdokimovo, jam filmuojant Alytaus griežto režimo pataisos darbo koloniją (kalėjimą), jis rado ir filmavo slapta kėdę su odiniais diržais, kurioje kaliniai tardomi ir mušami. Tai pamačiusi administracija tuojau filmavimą nutraukė, išvarydami jį iš kalėjimo. Tad jis negalėjo pabaigti filmavimo ir juosta išėjo daug trumpesnė negu jis buvo planavęs.

A. Matelis studijavo matematiką Vilniaus universitete, o vėliau perėjo į Vilniaus konservatoriją, kur baigė televizijos režisūrą. Jis užsidirba pragyvenimą dirbdamas Lietuvos kino studijoje ir yra jau pagaminęs keletą filmų.

Matelio parodytas "Pelesos Milžinai" dokumentinis darbas, liudija mažos lietuvių kolonijos gyventojų Gudijoje ("Šiek tiek rytus ... už Lietuvos sienos")

ryžtingas pastangas, neapsakomai vargingose sąlygose išlaikyti lietuviybę, išverti gyvenimo vargus ir atstatyti bažnyčią.

A. Stonys, kaip ir Matelis, studijavo televizijos režisūrą ir filmavimą Vilniaus konservatorijoje. Jis nekeitė sudijų, kaip kiti trys jo draugai. Jis aiškino: "Tik baigęs mokyklą stojau į Vilniaus konservatoriją. Dorai nemokėjau nieko, o konservatorijai mano žinių pakako. Be to, turėjau viltį tapti aktorium. Vėliau įsitikinau, kad aktoriaus iš manęs nebus."

Stonio inspiruojantis diplominis darbas paskirtas kunigui Stanislovui, "didelės ir šviesios dvasios žmogui", kuris buvo ilgai ir sąmoningai nustumtas į užmarštį.

Bendromis jėgomis Stonys ir Matelis 1989 metų rugpiučio 23 nufilmavo istorinį įvykį: trijų valstybių – Lietuvos, Latvijos, Estijos – rankų grandinę "Baltijos kelias".

Jie visi filmavo ir filmuoja Amerikoje, bet dėl laiko stokos neturi pakankamai medžiagos sudėti iš šios kelionės prasmingą filmą. Matelis, lankydamasis pirmą kartą Amerikoje, pastebėjo:

"Amerika nuostabus kraštas. Jis tave pasitinka priešingai negu lauki. Tu jo bijai – jis tave pakelia. Norėsi pinigų – tapsi ubagu. Galvoji jog esi vienas – sutinki daug artimų ir brangių tau žmonių."

Už savaitės jie grįžta į Lietuvą studijuoti ir tobulintis savo pasirinktoje profesijoje. (k)

PARENGIMAI

• **LIEPOS 29,** LKVS Ramovės gegužinė prie ežero, 17815 Canterbury Rd.

• **RUGPIUČIO 12,** Pensininkų gegužinė Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Pradžia 12 val.

• **RUGPIUČIO 26,** LŠST Kar. A. Juozapavičiaus Kuopos gegužinė.

• **RUGSĖJO 29,** Pabaltiečių vakaras. Ruošia Pabaltiečių komitetas.

• **SPALIO 6-7,** Dirvos 75 metų sukakties minėjimas.

• **SPALIO 20-21,** Lietuvių Dienos. Koncertuos Toronto Volungės choras drauge su Dievo Motinos parapijos choru. Rengia LB Clevelando apylinkė.

• **SPALIO 21,** Ohio Lietuvių Gydytojų dr-jos metinis susirinkimas ir kultūrinės premijos įteikimas Lietuvių Namuose.

• **LAPKRIČIO 2, 3, 4** Vliko seimas Clevelande.

• **LAPKRIČIO 11, 11:30 val.** Šv. Jurgio parapijos salėje tradicinis Šv. Jurgio parapijos Mini-festivalis.

Keturi Lietuvos filmuotojai su jų vakaro rengėjais ir globėjais. Prieky sėdi: Arūnas Matelis, Vytautas V. Landsbergis, Audrius Stonys ir Artūras Jevdokimovas. Stovi I. Gedrienė, dr. V. Bložys, S. Gedv. Bacevičiaus nuotr.

DIRVA

• **ONA DAŠKEVIČIENĖ**, visuomenininkė, buvusi kelias kadencijas ALT S-gos valdybos narė, šiuo metu Dirvos deimantinio jubiliejaus vyr. komiteto išdininkė, liepos 18 d. artimųjų gausiame būrelyje paminėjo savo gimtadienį ir vardines.

US –EPA: DELEGACIJA Į USSR

JAV-bių gamtos apsaugos delegacija, vadovaujama Valdo Adamkaus, liepos 18 d. išvyko į Sovietų Sąjungą peržiūrėti ir įvertinti pereinamąjį mokslinio pasikeitimo programą ekologijos srityje. Bendradarbiavimas tarp abiejų valstybių vyksta nuo 1972 metų.

Šių metų delegacijų susitikimas yra ypač svarbus, kadangi abi šalys turi sutarti ir pasirašyti penkių metų gamtos apsaugos bendrą darbų programą. Delegacija lankysis Irkutske, Dušanbe, prie Baikalo ežero ir Maskvoje. Pasitarimai užtruks dvi savaites.

Valdo Adamkaus vadovaujamoje šešių asmenų delegacijoje dalyvauja ir Vacys Šakalys, Didžiųjų ežerų vandens srities specialistas.

ATEITININKŲ STUDIJŲ DIENOS

"Ateitininkai Lietuvoje", "Apmąstymai apie kovo mėn. 11 d", "Pažinimo motyvas Vytauto Mačernio poezijoje". Tai

tik kelios paskaitos, kurias Ateitininkų Studijų dienų dalyviai galės išgirsti Dainavoje rugp. 31 – rugsėjo 3 d.

Ateitininkų Studijų dienos jau tapo tradicija Dainavoje. Tai paskutinė stovykla po vasaros sezono. Ateitininkija egzistuoja jau 80 metų, bet Studijų dienų tradicija palyginus jauna. Studijų dienų iniciatorius buvęs Ateitininkų Tarybos pirm. dr. Algis Norvilas, ir nuo pirmųjų, dienų kartu dirbo ir šiuometinė Ateitininkų Tarybos pirmininkė Birutė Bublienė. Studijų dienų metu dalyviai turi progos išgirsti aukšto lygio paskaitų, turi progos aktyviai prisidėti prie diskusijų, turi progos pasidžiaugti įvairių talentų išraiška vakarinėse programose, turi progos susimąstyti šv. Mišiose. Labiausiai, Studijų dienų dalyviai turi progos pabendrauti su įvairių amžių ateitininkais ir jų draugais ramioje ir raminančioje Dainavos aplinkoje. Prašome nedelsiant užsiregistruoti šiuo adresu: **Birutė Bublienė, 5190 Longmeadow, Bloomfield Hills, MI. 48013** (rk)

• **VLADAS ŠNIOLIS**, S. Pasadena, Fl., siųsdamas Dirvai paremti auką 50 dol., rašo: "Linkiu ir toliau jums sėkmės lietuvių išlaikymo darbe. Ačiū už auką ir linkėjimus."

• **LB PROVIDENCE APYLINKĖS VALDYBA**, per išd. Martą Saulėnienę, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• **P. GIRNYS**, Anglijoje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **VALERIJA ŠIMKUVIENĖ**, Chicago, Ill., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **SIMAS PAULIUS**, Chicago, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **JOSEPH JUOZAITIS**, Juno Beach, Fl. atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

MIELAM TĖVYNAINIUI

A. A.

ANTANUI GARKAI

netikėtai baigus žemiškąją kelionę ir išėjus į AMŽINĄ TĖVYNĘ, skausme ir liūdesyje likusią JO mylimą ŽMONĄ ELENA ir visą šeimą bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdėdami dalinamės šios Lemties skaudžia dalia.

DAYTONA BEACH GOLFININKAI
IR DRAUGAI:
STELLA IR VYTAUTAS ABRAIČIAI
AMALIJA IR MYKOLAS JAGUČIAI
VERONIKA IR JURGIS JANUŠAIČIAI
VLADĖ IR GEDIMINAS LAPĖNAI
PETRONĖLĖ IR BALYS LUKAI
ONA IR KOSTAS ŽOLYNAI

ALT S-gos Daytona Beach apylinkių skyriaus vadyba, ruošianti Tautos šventės, Dirvos deimantinės sukakties minėjimus ir vykdo Dirvai paremti vąj. Iš kairės: išd. Pranas Damijonaitis, pirm. Vytautas Abraitis, vicepirmininkai Marija Šarauskiene, Jurgis Janušaitis ir sek. Kostas Žolynas.

DAYTONA BEACH

RUOŠIAMASI DIRVOS JUBILIEJAUS MINĖJIMUI

Š.m. liepos mėn. 12 d. Onos ir Kosto Žolynų namuose, Ormond Beach, posėdžiavo Daytona Beach apylinkių ALT S-gos skyriaus valdyba. Skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis valdybos narius supažindino su numatomais artimiausioje ateityje atlikti darbais.

Nutarta Dirvos deimantinę sukaktį paminėti ir ta proga Dirvai paremti vąj vykdyti š.m. rugsėjo mėn. 9 d. Prince of Peace katalikų parapijos salėje.

Pradžioje vyks lietuviams įprastinės pamaldos bažnyčioje, po to salėje trumpas tautos šventės ir Dirvos sukakties minėjimai.

Šia proga kalbės svečias, žymusis publicistas ir rašytojas Bronys Raila iš Los Angeles.

Prieš atvykdamas į Daytona Beach Bronys Raila viešės ir Tautos šventės minėjime kalbės St. Petersburg.

Į minėjimą atvyksta iš Chicago Dirvos vąjus vyr. komiteto pirm. Irena Kriaučeliūnienė, kuri tars žodį.

Po minėjimo Daytona Beach bus minėjimo dalyviams bendri pietūs, kuriuos paruos ALT S-gos skyriaus narės.

Skyriaus valdyba nuošir-

ALT S-gos Daytona Beach apylinkių skyriaus darbščiosios narės, Tautos šventės ir Dirvos deimantinės sukakties minėjime ir vąjus metu ruošia minėjimo dalyviams skanias vąšes. Iš kairės: Stella Abraitienė, Veronika Janušaitienė, Ona Žolynienė, Natalija Subačienė ir valdybos vicepirm. Marija Šarauskiene.

džiai kviečia šioje apylinkėje gyvenančius lietuvius gausiai dalyvauti Tautos šventės ir Dirvos deimantinės sukakties minėjime ir pagal išgales paremti Dirvos egzistencijai išlaikyti vąjų bei užsiprenumeruoti Dirvą.

J. Janušaitis.

DIRVOS vąjui aukos

Dirvos deimantinio jubiliejaus vąjus komitetas
(išd. O. Daškevičienė, 7254 S. Troy St. Chicago, Ill.

60629, tel. 312-778-7864), gavo šias aukas.

A. Sandargienė, Ormond Bch. ...	5.00
A. Švažas, Downers Grove ...	15.00
ALT S-gos Valdyba, Los Angeles	100.00
L.S.S. Skaučių Seserija, Cleveland	100.00
Lietuvių Fondas, Chicago ...	100.00
Los Angeles Lietuvių Tautiniai Namai	100.00
Lietuvos Nepriklausomybės Fondas	200.00
J. Virpša, Chicago	15.00
Dr. J. Kazok, Utica	10.00
J. Matjoškienė, Colntreville ...	10.00
Br. Gelažius, Chicago	25.00
V. Gasperienė, Chicago	10.00
Palm Beach apylinkės Dirvos skaitytojai	25.00
S.P. Šmaižys, Hot Springs ...	25.00
A. Šimkus, Santa Monica	15.00
A. Lukas, Dearborn	10.00
J. Stapulionis, Waterbury	10.00
J. Povilaitienė, Omaha	55.00
Dr. P. Budininkas, Juno Beach	50.00
Lack Sons Funeral Homes, Chicago	35.00
J. Bernot, Union	10.00
J. Pakalka, Beverly Shores ...	25.00
A. Shukis, St. Petersburg	10.00
V. Liorentas, Chicago	10.00
Dr. F.V. Mažeikos, Lake Zurich	200.00
ALT S-gos, Daytono Beach skyrius	50.00
G. Kavaliūnas, Rochester	5.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.

• **A. VARNELIS**, Dowagiac, Mi., atsiliepdamas į Dirvos 75 metų sukakties ruošimo Clevelando komiteto skelbimą, komitetui atsiuntė auką 40 dol. su linkėjimais visiems Dirvos bendradarbiams ištvermės ir sėkmės taip sunkiame spaudos darbe. Ačiū.

Šalia 20 tonų knygų Lietuvai, Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa pasiuntė ir liturginių reikmenų Lietuvos Bažnyčiai. Konteineris išplaukė į Lietuvą liepos 12 d. Dėžę pakuoja Religinės Šalpos išd. M. Skabeikienė ir reikalų vedėjas kun. K. Puzevičius. Algio Norvilos nuotr.